

Opinnäytetyö (AMK)

Media-alan koulutus

Journalismi

2018

Ruska Paronen

ÄLYPUHELIMESTA TELEVISION

– puhelin Yleisradion TV-uutisten kuvausvälineenä

Ruska Paronen

ÄLYPUHELIMESTA TELEVISION

– puhelin Yleisradion TV-uutisten kuvausvälineenä

Sen lisäksi, että kännykällä kulutetaan yhä enemmän mediasisältöjä, on älypuhelimesta tullut toimittajalle uusi kynä. Ulkomailta kännykkää on käytetty TV-uutisten ja jopa elokuvien kuvaamiseen, mutta Suomessa menetelmän kanssa ollaan melko jäljessä.

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantona Yleisradiolle. Työn tavoitteena oli selvittää, milloin älypuhelin on toimiva valinta Ylen TV-uutisten kuvausvälineeksi ja miten laadukas mobiilivideouutinen tehdään. Opinnäytetyössä pohditaan myös, mitä uutta menetelmä voi tuoda TV-uutisten kuvakerrontaan.

Opinnäytetyön taustoittava osio käsittelee videomuotoisen mobiilijournalismin ensiaskeleita maailmalla, ja miten erilaiset työkalut vaikuttavat mobiilijournalistiseen työhön. Taustoittamisella pyritään antamaan laajempi käsitys tutkittavasta aiheesta, jonka jälkeen siirrytään itse tapaustutkimukseen.

Tapaustutkimuksen keskiössä oli kevät 2018, jonka aikana Ylellä panostettiin mobiilijournalismiin television osalta kouluttamalla henkilökuntaa ja luomalla menetelmälle yhtenäinen työnkulku. Tutkimuksessa tärkeässä osassa oli kokeilla menetelmän käyttöä ja annettuja ohjeistuksia, arvioida miten hyvin työtapa toimii.

Tutkimus osoitti, että mobiilikuvaaminen toimii hyvin nopeaa reagoitua vaativissa tilanteissa. Laadukkaan lopputuloksen saamiseksi mobiilijournalismi tarvitsee kuitenkin paljon lisätarvikkeita, mikä syö menetelmän helppouden, keveyden ja liikkuvuuden ihannetta. Älypuhelimet mahdollistavat uusia kuvakulmia, mutta joidenkin kuvakokojen, kuten erikoislähikuvien ottaminen ihmisistä, on hankalaa.

Yleisradion tarkoituksena on käyttää mobiilivideoiden editoimiseen kevyttä, selainpohjaista editointiohjelmistoa, mutta TV-uutisen viimeistely ja siirto lähetysjärjestelmään vaativat ainakin vielä työpöydälle asennettavan editointiohjelmiston. Mobiilisti kuvattujen uutisten editoimiseen tehty työnkulku on paikoitellen todella hidas ja tarvitsee jatkokehittämistä.

Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että nykypäivänä älypuhelimella on mahdollista kuvata korkealaatuista ja mielenkiintoisia TV-uutisia. Puhelimella kuvaaminen vaatii mielikuvitusta ja liikkumista, mutta lopputulos on visuaalisesti rikasta. TV-uutisten kohdalla Ylellä kevyiden kuvauslaitteiden käyttöä tulisi rohkaista vieläkin enemmän.

ASIASANAT:

Mobiilijournalismi, Yle, uutiset, toimitustyö, kuvakerronta, soolojournalismi.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme of Film and Media

2018 | 60 pages, 14 pages in appendices

Ruska Paronen

FROM SMARTPHONE TO TV

– using a smartphone to film Yleisradio's TV news

Besides that, smartphones are used increasingly to consume media, smartphones have also become a new pen for journalists. Abroad smartphones have been used in producing TV news and even in film making but Finland is rather behind with the practice.

This thesis was done as an assignment for Finnish national broadcasting company Yleisradio. The aim of the thesis was to find out when mobile video is a worthwhile practice in filming TV news and how quality mobile news is done. The thesis also contains further thought on what new approaches this type of practice could bring to the visual storytelling in Televised news.

The explanatory framework of the thesis covers the first global steps of mobile video journalism and how different tools impact mobile journalistic work. Additionally, the framework is used in giving wider perspective of the research topic in general before moving to the actual case study.

The focal point of the case study was spring 2018, in which the company invested into making mobile journalism for TV by training employees and creating a common workflow inside the company. Trying out the workflow and evaluating how well it works was one of the key factors in the study.

The case study showed that mobile journalism works well in the types of situations where fast reaction is needed. Still, today's quality mobile journalism requires many additional utensils, which are eating up the easy, light, and mobile ideal of the practice. Furthermore, smartphones enable new angles of view but some image sizes, especially special close-ups of people, are challenging to film.

In editing of the mobile video, the client is using a lightweight browser-based software. However, finalizing the mobile made news story and transferring it into the TV transmission system requires, at least for now, a desktop-based editing software. The editing workflow of news that are shot with a smartphone is still quite slow at times and needs further improving.

To conclude, nowadays it is possible to film high quality and interesting TV news with a smartphone. Filming with a smartphone demands imagination and mobility, but the result is visually rich. When it comes to TV news, Yleisradio should encourage even more its employees to use more lightweight camera options.

KEYWORDS:

Mobile journalism, Yle, news, editorial work, visual narrative, solo journalism.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 YLEISRADION UUTISTOIMINTA TELEVISIOSSA	8
2.1 Valtakunnalliset TV-uutiset	9
2.2 Alueelliset TV-uutiset	10
3 MOBIILIJOURNALISMI	11
3.1 Kehitys kohti mobiilijournalismia	12
3.2 Mobiilijournalismin virstanpylväät	13
4 MOBIILIJOURNALISTIN TYÖKALUPAKKI	16
4.1 Mobiilit laitteet	18
4.2 Kuva	21
4.2.1 Valo	23
4.2.2 Linssit	23
4.3 Ääni	24
4.4 Jalustat	26
4.5 Editointi	29
5 KÄNNYKÄSTÄ TELKKARIIN	31
5.1 Mobiilijournalismi osana alueellista uudistusta	32
5.2 Mobiilijournalismin mahdollisuudet	33
5.3 Mobiilijournalismin rajallisuus	35
5.4 Suoran tekeminen mobiilisti	38
5.5 Uutisjutun tekeminen mobiilisti	40
5.5.1 Kuvaamisen lyhyt oppimäärä	43
5.5.2 Visuaalisuus ja kuvakerronta	45
5.5.3 Editointiprosessi	47
5.6 Ohjelmistot päivittymässä	50
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	52
6.1 Soolojournalismi televisiossa	54
6.2 Kuvakerronnan raikastaminen	55
6.3 Muutosvastarinta	56
6.4 Jatkotutkimuksia aiheesta	57

LIITTEET

Liite 1. Ohjeistus mobiilijournalistisiin sovelluksiin.

KUVAT

Kuva 1. Ylen mojo-työkalupakki (Ruska Paronen).	17
Kuva 2. Esimerkki mojo-laitteista kuvituskuvankohdalla (Ruska Paronen).	18
Kuva 3. Zhiyun Smooth-Q 3 akselinen gimbaali (Ruska Paronen).	27
Kuva 4. Vaaliurnien pukukoodi (Heikki Haapalainen / Yle).	40
Kuva 5. Filmic Pro kuvatessa (Ruska Paronen).	41
Kuva 6. TV-jutun runko WeVideon editissä (Ruska Paronen).	48

1 JOHDANTO

Monimediallisuus ja uuden teknologian rooli korostuvat nykypäivän uutistyöskentelyssä yhä enemmän. Samaan aikaan, kun uutishuoneet kilpailevat siitä, kuka julkaisee uutisen ensimmäisenä, yleisö haluaa yhä enemmän tietoa ja pääsyä lähemmäs tapahtumia ja niiden kohdehenkilöitä. Älypuhelin on tarjonnut mediataloille mahdollisuuden nopeaan videokuvaamiseen ja julkaisuun. Videon on huomattu kasvattavan etenkin verkossa julkaistun median yleisöä (Quinn 2016, 37). Kymmenessä vuodessa videosta on tullut suosittu uutistuotannon väline, oli kyse mistä mediasta tahansa.

Mobiilijournalismi ja mobiilivideo ajatellaan yleisesti verkkotuotannon lisänä tai muotona. Mobiililaitteiden, kuten älypuhelimien, teknologia kehittyy huimaa vauhtia, ja puhelimella on voitu kuvata esimerkiksi täyspitkiä elokuvia vuodesta 2011 lähtien (Quinn 2016, 26). Älypuhelimet ovat astuneet kehään painavien kamerasettien kilpakumppaneiksi. Parhaimmillaan toimittaja voi kuvata, editoida ja julkaista tuotantonsa suoraan paikan päältä pelkästään älypuhelimtaan käyttäen.

Yleisradio uudistaa alueellista toimintaansa kokonaisvaltaisesti vuoteen 2020 mennessä. Kyseiseen uudistukseen liittyy vahvasti myös mobiilijournalismin lisääminen. Yhtiö tarjoaa mobiilijournalismin mahdollistavat laitteet ja koulutuksen sen jokaisessa alue-toimituksessa. Tapaustutkimuksessani selvitän, miten mobiililaitetta voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla Ylen TV-uutisisten kuvausvälineenä.

Opinnäytetyössäni avaan sekä mobiilijournalismin teoriaa että mobiilivideon tekemistä käytännössä Ylen uutistoimittajan lähtökohdista. Tutkimus sisältää analyysia tarjolla olevista sovelluksista mobiilijournalismin tekemiseen. Tarkoituksena on, että myös toimittajat, jotka eivät ole aikaisemmin editoineet tai kuvanneet juttuja pääsevät alkuun opinnäytetyöni avulla.

Opinnäytetyössäni mobiilijournalismia käsitellään lähinnä mobiilivideon lähtökohdista. Mobiilijournalismia on kuitenkin yhtä lailla myös muu mobiililaitteella tallennettu materiaali, kuten audion dokumentointi.

Tapaustudkimukseni vastaa kysymyksiin, miksi ja milloin mobiilivideo on toimiva valinta uutisten tekemuodoksi, miten mobiilivideo syntyy ja mitä sen tekemiseen tarvitaan. Menetelmä ei myöskään ole kaikkiiin tilaisuuksiin soveltuva, joten tutkimuksessani vastaan myös siihen, milloin pelkkä mobiilijournalismi ei riitä.

Aihe on merkittävä, sillä vaikka mobiilijournalismia on harjoitettu alalla jo ainakin viimeiset kymmenen vuotta, siitä on melko vähän tutkimustietoa, erityisesti suomen kielellä. Lisäksi vaikka kansainvälisesti mobiilivideota on hyödynnetty televisiossa, ollaan Suomessa tämän kohdalla vielä melko alkuvaiheessa.

Sain kimmokkeen opinnäytetyöhöni työharjoittelussani Yle Lahden aluetoimituksessa syksyllä 2017. Lahden toimitus on Ylellä ainakin TV:n kohdalla yksi mobiilijournalismin edelläkävijöistä ja siellä mobiilivideota on tehty televisioon jo muutaman vuoden ajan.

Kirjallisuuslähteiden lisäksi opinnäytetyöni perustuu haastatteluihin sekä omakohtaisiin kokemuksiini ja havaintoihini käytännön työskentelystä Yleisradion TV-uutisten toimittajana. Kuvasin myös opinnäytetyöni aikana useampia TV-juttuja kännykällä ja reflektoin kokemuksiani työmenetelmästä osana opinnäytetyötäni.

2 YLEISRADION UUTISTOIMINTA TELEVISIOSSA

Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Yleisradio Oy, eli Yle. Ylen pääomistaja on Suomen valtio, ja yhtiö toimii Liikenne ja viestintäministeriön hallinnonalalla (YLE 2017a). Ylen toimintaa rahoitetaan Yle-verolla, jonka vuosittainen määrä on maksimissaan 163 euroa henkilöä kohden (Veronmaksajien keskusliitto 2017).

Ylellä on neljä televisiokanavaa, joista TV1 ja TV2 toimivat omilla kanavapaikoillaan. Kanavat Yle Fem sekä Teema jakavat puolestaan yhteisen kanavapaikan. Lisäksi Ylellä on 6 radiokanavaa sekä 3 digitaalista radiopalvelua. 25 aluetoimituksen kautta Yle kattaa laajasti koko Suomen pinta-alan. Yhtiö toimii myös verkossa osoitteiden yle.fi ja svenska.yle.fi -sivustojen kautta. (YLE 2017a.)

Julkisen palvelun tuottajana Ylen tehtävänä on tarjota ihmisille televisio- ja radio-ohjelmisto, joka on kaikkien saatavilla yhtäläisin ehdoin sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti. (Laki Yleisradio Oy:stä 22.12.1993/1380.) Ylellä on myös paljon muitakin laissa säädettyjä tehtäviä, kuten sivistyksen ylläpitäminen, kotimaisen kulttuurin säilytys sekä sisällön tuottaminen vähemmistöille ja erityisryhmille.

Yleisradion laajasta toimenkuvasta huolimatta, uutiset ovat aina olleet yhtiön keskeisimpiä tehtäviä. Esimerkiksi vuonna 2016 Ylessä tuotettiin uutisia yhteensä 12 eri kielellä ja uutiset olivat kaikkiaan 11 prosenttia koko Ylen valtakunnallisesta ohjelmasisällöstä (YLE 2017a). TV-uutisia myös katsotaan ahkerasti, esimerkiksi helmikuussa 2018 Yle TV1:n kello 20.30 uutislähetystä seurasi kerrallaan reilu miljoona ihmistä (Finnpanel 2018).

Vielä 1950-luvun lopulla TV-uutiset olivat uutissähkeiden lukemista TV-kameralle, jonka jälkeen sähköisiin saatiin lisättyä kuvavirtaa. Uusi teknologia on muuttanut aina aikansa tapaa toimittaa TV-uutisia sekä uutisten visuaalista ilmettä. Esimerkiksi väritelevision esiinmarssi 1970-luvulla muutti täysin TV:n lähettämän kuvan, filmikameroiden vaihtuminen videoon 1980-luvulla nopeutti uutisten tekotahtia ja lähetysten rakennetta, internetin yleistyminen uutisten mediumina 1990-luvulla vaikutti myös television puolella uutisten tuottamiseen ja keräämiseen, ja 2010-luvun HD-kanava muutti jälleen sekin TV-uutisten laatua ja ilmettä. (Pernaa 2009.) 2020-luvulle siirryttäessä Ylen TV-uutistoiminta on jälleen omaksumassa uudenlaisen tavan tehdä uutisia – mobiilijournalismin.

2.1 Valtakunnalliset TV-uutiset

Ylen valtakunnallinen uutistoimitus sijaitsee ulkomaan kirjeenvaihtajia lukuun ottamatta Pasilassa, Helsingissä. Toimitus on rakenteeltaan hyvin erilainen verrattuna ympäri Suomea ripoteltuihin aluetoimituksiin. Valtakunnallisessa toimituksessa uutisten tuottaminen on jaettu eri teematoimitusten välille, joita ovat Poliitikka ja yhteiskunta, Talous ja arki sekä Kulttuuri ja elämäntapa. Lisäksi Pasilassa sijaitsee ulkomaantoimitus, eli Maailma, urheilutoimitus, sekä pääkaupunkiseudun toimitus. (YLE 2018a.) Valtakunnallisessa uutistoimituksessa on myös selkeämpi jako kuvaajien ja toimittajien suhteen, kun taas alueella kuvaajat tekevät paljon myös uutisten toimittamista.

Arkisin uutiset lähetetään TV1 kanavalta siten, että Aamu-TV:ssä uutisia nähdään sään kanssa noin 15 minuutin pätkinä, puolen tunnin välein kello 6.30 ja 9.30 välillä. Uutisia näytetään pitkin päivää: ensin kello 15.00 5 minuutin uutiset, kello 17.00 6 minuutin uutiset, kello 18.00 22 minuutin uutiset, kello 20.30 24 minuutin uutiset, kello 23.10 4 minuutin uutiset. Edellä mainittujen lisäksi uutiset lähetetään selkosuomeksi kello 15.05, saamen kieliset Oddasat kello 16.45, venäjänkielinen Novosti-lähetys kello 16.50, uutiset viittomakielellä kello 16.55 sekä TV-nytt 19.30. Viikonloppuna uutisia esitetään myös runsaasti lyhyinä 5 ja 10 minuutin pätkinä, ja lauantaina illan päälähetys 20.30 nähdään yhtä pitkänä kuin arkenakin.

Valtakunnalliset TV-uutiset koostuvat pitkälti samoista elementeistä kerrasta toiseen; on sähköitä¹, kuvitettuja sähköitä², nettinostoja³, sähköitä ja satasia⁴ sekä juttuja⁵ ja suorina. Lisäksi esimerkiksi kello 20.30 uutisissa käytetään usein asiantuntijan tai asiaan erikoistuneen toimittajan suoraa studiohaastattelua. Nykyisin yhä vähenevässä määrin (miltei ei ollenkaan) uutisissa näkyy kuvittamattomia sähköitä, eli pelkästään uutisjuontajan lukemia uutisia ilman minkäänlaista kuvituskuva.

¹ Uutisten juontaja lukee noin 30 sekunnin uutisen.

² Uutisten juontaja lukee noin 30 sekunnin uutisen, jonka päälle leikkaantuu videokuvaa aiheeseen liittyen.

³ Uutisten juontaja esittelee sähkeen lailla jonkun alueelle tärkeän nettartikkelin, joka löytyy ylen verkkosivuilta.

⁴ Sataseksi kutsutaan noin 30 sekunnin efektiä/haastattelua, joka antaa sähköelle lisäarvoa.

⁵ Jutuksi kutsutaan noin 1.30-2 minuuttia kestävästä uutista, jossa käytetään uutistoimittajan juontaja sekä haastatteluja ja kuvituskuva.

2.2 Alueelliset TV-uutiset

Ylen alueellinen uutisointi voidaan rinnastaa samaan kategoriaan maakuntalehtien kanssa. Alueuutisten tarkoituksena on olla lähellä ihmisten arkea ja selittää kansallisia ja kansainvälisiäkin asioita paikallisen näkökulman kautta. (Ekman 2015, 4.) Ylellä on yhteensä 25 aluetoimitusta, joista 18 on suomenkielisiä ja 5 toimitusta ruotsinkielisiä. Televisioon alueuutiset kootaan 10 lähetykseen: Uusimaa, Kaakkois-Suomi, Lounais-Suomi, Häme, Itä-Suomi, Pirkanmaa, Keski-Suomi, Pohjanmaa, Pohjois-Suomi ja Lappi.

Vuonna 2015 alueuutisten studio-osuudet siirtyivät silloisesta kahdeksasta aluetoimituksesta keskitetysti Tampereen Mediapoliksen alueellisten TV-uutisten lähetykskeskukseen, eli ATVU-pajaan (YLE 2016a), josta ne lähetetään yhä tänäkin päivänä. Alueilla toimitusten tehtäviin kuuluu niin lähetysten sisällön suunnittelu, lähetysten koostaminen, kuin lopullisen sisällön kerääminen ja tuottaminen (toimitus ja editointi) sekä tiedostojen lähettäminen Tampereelle.

Alueuutisia näytetään televisiossa arkipäivisin niin, että kullakin alueella nähdään oman alueen uutiset samaan kellon aikaan. Lähetysajat ovat seuraavat: kello 17.06 julkaistaan kolmen minuutin lyhyt lähetys ja kello 18.22 setisemän minuutin pidempi lähetys. Arkena valikoituja alueuutisia uusitaan omassa, 10 minuutin koostelähetyksessään ennen myöhäisillan valtakunnallisia uutisia.

Alueuutiset koostuvat samoista uutiselementeistä kuin valtakunnalliset uutiset; sähköet, sataset, jutut ja nettinostot. Tosin toisin kuin pääuutislähetykset, alueuutiset eivät sisällä esimerkiksi urheilu-uutisille tarkoitettua omaa osiotaan tai studiohaastatteluja. Aluetoimituksissa toimittajan on usein leikattava uutisjutusta sekä sähkö ja satanen että pitkä juttu. Televisioon tulevaa uutisjuttua käytetään myös radiossa usein sellaisenaan, kuin myös sähköttä ja satasta. Parhaimmillaan uutinen litteroidaan⁶ lisäksi internettiin. Kuten valtakunnallisissakin uutisissa, myös alueilla pyritään tekemään yhä enemmän kuvitettuja sähköitä, pelkän sähkötekstin sijaan.

---

⁶ Puretaan audio- tai audiovisuaalinen materiaali tekstiksi.

3 MOBIILIJOURNALISMI

Journalismi voi olla mobiilia usealla eri tavalla. Kaikista yleisintä on, että mobiilijournalismia, eli mojoa lähestytään kahdesta eri suunnasta. Toisaalta mobiilijournalisti pystyy sekä tallentamaan että editoimaan tekeillä olevan juttunsa pelkän mobiililaitteen avulla missä ja milloin tahansa. Toisaalta taas, koska toimittaja voi toimia missä vain kevyen laitteiston ansiosta, on hän siten myös mahdollisimman liikkuva, eli mobiili. (Quinn 2016, 24–25.)

Mobiilijournalismin vallankumouksellisuus piilee siinä, että yksi laite mahdollistaa toimittajalle sekä kuvauksen, haastattelun, editoimisen että spiikkien tekemisen ja liittämisen juttuun, sekä suoran videokuvan tai audion lähettämisen kentältä käsin. Mobiilijournalismi mahdollistaa myös uudenlaisen, monipuolisen lähdemateriaalin, kuten silminnäki-
joiden videoiden, kuvien tai audion vastaanottamisen kentältä. (Quinn 2016, 28.)

Stephen Quinn ja Ivo Burum (2016) ovat kirjoittaneet ensimmäisen kokonaisvaltaisen opuksen mobiilijournalismista. Teoksessa Quinn (2016, 28) erottelee niin sanotusti oikean tai ”täyden” mobiilijournalismin ja yksinkertaisen mojo-työskentelyn sillä, onko journalistinen juttu myös editoitu puhelinta käyttäen. Quinnin (2016, 28) mielestä, mikäli puhelinta käytetään vain jutun nauhoittamiseen, ei voida puhua todellisesta mobiilijournalismista.

Mobiilijournalismin liikkuvuuden näkökulmasta voitaisiin argumentoida, että mobiilijournalismia olisi myös muilla, kevyillä ja toimittajan autonomiaa lisäävillä, helposti liikutettavilla laitteilla tehty journalismi. Yleisradiolla mojo-työtä jo reilu viisi vuotta harjoittaneen Vihtori Koskisen (henkilökohtainen tiedonanto 7.2.2018⁷) mielestä mojoa voisi olla yhtä lailla action kameroilla, kuten GoProlla tai kuvauskopterilla tehdyt videotuotokset. Koskisen (2018) mukaan mojo on liikkuvuuden mielentila.

Tarinallisen toimitetun jutun sijasta mobiilijournalismi voi olla myös suoraa paikan päältä tehtyä toimittamista, joka tavoittaa yleisönsä sosiaalisen median sovellusten kuten Periscopopen, YouTuben tai Snapchatin kautta (Karhunen 2017, 6).

---

⁷ Jatkossa Koskinen 2018.

3.1 Kehitys kohti mobiilijournalismia

Mobiilijournalismin suosion taustalla on uuden vuosituhaten journalismin murros, jossa tiedon nopea leviäminen internetin myötä on horjuttanut perinteisen median asemaa tiedon portinvartijana. Kuka tahansa voi jakaa tietoa, tallentaa kuvaa tai nauhoittaa ääntä puhelimensa avulla. Sosiaalisen median ja älypuhelimien myötä myös median kulutus on muuttunut ja asettanut valtamedialle haasteen luoda uudenlaista sisältöä uusiin kanaviin. Teknologian kehityksen tukemana toimittajat ja toimitukset ovat löytäneet älypuhelimesta ratkaisun edullisempaan ja paikoin tehokkaampaan journalismiin.

Jyväskylän yliopiston tutkija Turo Uskali (2013, 13) tiivistää mielestäni hyvin journalismin evoluution:

Ensinnäkin se on uutisvälityksen nopeutumisen historiaa; vuosista ja kuukausista, minuuteiksi ja sekunneiksi. Toiseksi se on uutiskäsitteen monipuolistumisen ja kevenemisen historiaa, sodista ja luonnonkatastrofeista Hollywood-tähtien ja julkkisten edesottamuksiksi.

Internet vaikuttaa nopeuteen monella tavalla. Toisaalta netti on mahdollistanut sen, että tieto liikkuu nopeammin kuluttajille. Nopeudessa kilpaillaan myös sen suhteen, mikä media julkaisee uutisen ensimmäisenä. Teknologian kehittyessä ja erilaisten langattomien verkkoratkaisujen kautta nettiin pääsee tänä päivänä lähes milloin vain ja missä vain, sekä monella eri välineellä. Enää ei välttämättä luetaakaan päivän lehteä, vaan seurataan alati päivittyvää uutisvirtaa pitkin päivää mobiililaitteella netin välityksellä. Ja koska kuluttajat selailevat sivustoja läpi useaan otteeseen, on verkkosivuja päivitettävä nopeasti uusilla jutuilla, jotta kuluttajat viipyisivät sivuilla pidempään.

Internet on myös romahduttanut edullisuudellaan uutisen hinnan lähelle nolaa (Uskali 2013, 15) ja media on joutunut pohtimaan ansaintalogiikkaansa uudelleen. Ennen kansalaisille myytiin tietoa ja viihdettä; nyt myydään kuluttajia mainostajille. Viestinnästä on tullut riippuvainen verkosta ja verkkoviestinnästä on tullut riippuvainen klikkitaloudesta, jossa viestimet kilpailevat mainostuloista kuluttajien eli yleisön klikkausten perusteella. (Ramonet & Yli-Tepsa 2012, 91-92.) Uskalin (2013) mainitsema uutiskriteereiden höllentyminen on taas seurausta yleisön mieltymysten seuraamisesta ja mukailemisesta.

Siinä missä ennen mainontaa ja myynnin logiikka, tiedottaminen ja uutistyö sekä populismi ja propaganda ovat olleet selkeästi erotettavissa omissa konteksteissaan, ovat ne nykyisin sulautuneet yhdeksi journalismin kentäksi (Ramonet & Yli-Tepsa 2012, 42).

Teknologian kehittyminen vapautti viestinnän suljetuista uutistoimituksista koko maailman hyppysille. Uskalin (2013, 13) mukaan puhutaan jo uudenlaisesta uutisekosysteemistä, jossa kuka vaan voi toimia toimittajana, kuvaajana tai graafikkona.

Perinteisen median on käytännössä kilpailtava nopeudessa ja sisällössä toisiaan vastaan sekä kaikkia kansalaisjournalisteja vastaan, jotka levittävät tietoa samaan aikaan. Lisäksi erilaiset mainosfirmat puskevat journalismin sekaan lähes valmista, uutisilta näytettävää aineistoa (Väliverronen 2009,14).

Vuonna 2017 video oli yksi tärkeimmistä välineistä yleisön kouluttamiseksi verkossa ja klikkien saamiseksi (Quinn 2016, 37). Kehityssuunta nykyiseen on ollut vahvasti näkyvillä viime vuosien ajan, sillä liikkuva kuva on saanut kymmenessä vuodessa enemmän jalansijaa eri viestimien verkkosivuilla. Sanomalehdet eivät ole enää palkanneet perinteisiä lehtitoimittajia, vaan uuden sukupolven toimittajista on tullut tuottajia, joilta odotetaan monimediallisen työskentelyn osaamista. Myös muut kaupalliset verkkomediat ovat keskittäneet resurssejaan enenevässä määrin monimedialliseen sisältöön. Kun videosisältöä on saatavilla joka puolelta ja usein ilmaiseksi, uhkaavat erilaiset videopalvelut jo perinteisen television roolia liikkuvan kuvan tuottajana. (Karhunen 2017, 5; Quinn 2016, 37.)

Sen lisäksi, että kännykkäteknologian kehitys on tarjonnut kuluttajille mahdollisuuden tuottaa materiaalia sosiaaliseen mediaan, on se antanut perinteiselle medialle uuden mediumin tuottaa uutisia. Kilpailun kiristyessä mediamarkkinoilla, säästökuurilla olevat toimitukset ovat saaneet helposti leikattua videotuotantokulujaan panostamalla edulliseen, mobiilijournalistiseen kalustoon.

3.2 Mobiilijournalismin virstanpylväät

Vuonna 2007 ensimmäinen iPhone tuli markkinoille ja mullisti korkealaatuisella kameralaan nopean videon tuottamisen. Ensin eri mediat vastaanottivat silminnäköiden videoita ja kuvia, jonka jälkeen myös toimittajat tarttuivat puhelimiinsa ja painoivat reciä. (Quinn & Burum 2016.) Sinänsä kautta historian journalismin tekotavat ovat kehittyneet käsi-kädessä teknologian kanssa, joten ei ole kovinkaan ihmeellistä, että kännyköiden teknologian kehittyessä myös toimittajat ovat ottaneet sen haltuunsa (Quinn 2016, 34).

Mobiililaitteiden ja niitä tukevien sovellusten kehitys on luonut työkalupakin, joka on aina toimittajan käytettävissä, ja oman näkemykseni mukaan useimmiten helppokäyttöinen ja

nopea opetella. Kevyet, kätevästi mukana kulkevat mobiililaitteet mahdollistavat parhaimmillaan toimittajalle suuremman autonomian, eli itsenäisyyden ja tuovat työhön joustavuutta. Nykyisin puhelin, ja siten edes jonkinlainen mobiilijournalismi on liki poikkeuksetta osa toimittajan työtä, on kyse sitten sosiaalisen median sisältöjen tuottamisesta, TV-juttujen tekemisestä tai radiohaastatteluiden nauhoittamisesta. Myös sanomalehtitoimittajille puhelimesta on tullut tämän päivän kynä.

Mobiilijournalismin suurena esiintulona pidetään yleisesti brittiläisen uutistoimisto Reutersin kokeilua vuonna 2007. Reuters lyöttäytyi yhteen suomalaisen Nokian kanssa kokeillakseen, miten puhelin toimii toimittajan työkaluna. Kokeilussa käytettiin Nokian N95-puhelinta, pientä kolmijalkaa ja aurinkovoimalla toimivaa laturia. Valitut toimittajat käyttivät ”työkalupakkia” mojo-työssään esimerkiksi New Yorkin muotiviikoilla ja Pekingin Olympialasissa. (Karhunen 2017, 15; Quinn 2016, 36.)

Reutersin kokeilu sai paljon julkisuutta ja kiinnitti muun median huomion. Pian sen jälkeen useat kansainväliset uutistoimistot alkoivat kouluttaa työntekijöitään mojo-työskentelyyn. Näyttäviä kokeiluja löytyy niin Aasiasta, Pohjois-Amerikasta kuin Afrikastakin (Quinn 2009, 7–14). Pohjoismaissa etukena on Norjan yleisradioyhtiöllä NRK:lla, joka koulutti työntekijöitään mobiiliosaamiseen niin verkon kuin TV:n osalta jo ennen vuotta 2010. Myös Norjan suurin päivittäinen sanomalehti VG on kehittänyt uutisportaalin, jonne yleisö voi lähettää mojo-materiaalia yhtä lailla kuin uutistoimittajatkin. (Quinn 2009, 8–9.) Lisäksi Ruotsin yleisradioyhtiö SVT on kehittänyt oman kuvaussovelluksensa mobiilikemistä varten.

Puhelimella tuotettu journalistinen materiaali näytti mahtinsa vuoden 2010 lopulla arabien keväässä, kun ympäri Lähi-itää ja Pohjois-Afrikassa kansat puhkesivat protesteihin itsevaltaisista ja huonoja hallituksia vastaan. Arabikevään aikaan toimittajien oli hankala päästä osaan maista, joissa kansannousua tapahtui, kuten Iraniin. Kansalaiset kuitenkin pitivät puhelimensa päällä ja kuvasivat tapahtumia omatoimisesti, jotta maailma näki mitä niin sanotusti ”suljetuissa” maissa tapahtui. (Borum 2016a, 50–51.)

Toinen kansainvälinen näytönpaikka oli vuonna 2015, kun monet maat seurasivat Eurooppaan suuntaavaa, alati kasvavaa pakolaistulvaa. Niin toimittajat kuin kansalaisetkin tekivät suoria videolähetyksiä puhelimillaan sosiaalisen median sovellusten, kuten Periscopen kautta turvapaikanhakijoiden vaarallisista matkoista sekä heidän kotimaidensa olosuhteista. Myöhemmin suorana lähetetystä puhelinmateriaalista on editoitu esimerkiksi dokumentteja. (Karhunen 2017, 4–5.)

Globaalisti merkittävää mojo-työtä on tehty myös Irlannissa paikallisen yleisradioyhtiön RTÉ:n toimesta. Vuonna 2015 RTÉ järjesti maailman ensimmäisen mobiilijournalismin konferenssin, MoJoConin, jonka tarkoituksena oli koota kansainvälinen mobiilijournalistinen osaaminen saman katon alle keskustelemaan työmenetelmän tilasta ja tulevaisuudesta, sekä jakamaan ideoita ja inspiroimaan toinen toisiaan. MoJoConia järjestettiin kolmena vuotena peräkkäin, mutta vuonna 2018 Irlanti ei isännöi tapahtumaa enää. MoJoConista jäi kuitenkin suuri mobiilijournalistien yhteisö, joka pitää yhteyttä Facebook-ryhmän kautta jakaen vinkkejä ja kokemuksiaan. Tulevalle kesälle ryhmässä suunnitellaan jo MoJoConin korvaavaa MojoFestiä, jotta tietoa uusimmista laitteista ja työtavoista voitaisi välittää jälleen kerran samojen seinien sisäpuolella. (Ks. #mojocom Where the global Mojo Community meet and share.)

4 MOBIILIJOURNALISTIN TYÖKALUPAKKI

Mobiilijournalistin ja mojo-kouluttajan Stephen Quinnin (2016, 32) mielestä mobiilijournalismi voittaa aina, kun sitä verrataan hinnaltaan TV-kamerasettiin tai edes järjestelmäkameroihin. Halvimmillaan mobiilijournalisti pärjää kännykällä, jonka kamera kuvaa HD laatuista kuvaa. Kolmijalka, ulkoinen mikrofoni ja valo tuovat lisäkustannuksia, mutta parantavat kuvanlaatua selkeästi. Erilaisten arvioiden mukaan mojo-työkalupakki maksaa noin 500 eurosta 1000 euroon, kun perinteisen TV-kaluston hinta lähentelee kymmentä tuhatta euroa. (Karhunen 2017, 9; Quinn 2016, 32; Burum 2016b, 79.)

Ivo Burumin mukaan (2016b, 79) mobiilijournalistin perusapuvälineitä ovat:

- Kuvauslaite, älypuhelin tai muu mobiililaitte.
- Pieni ulkoinen mikrofoni, jotta saadaan parempi autenttinen ääni live-tilanteesta.
- Nappimikrofoni.
- Ladattava lisävalo, jotta kuva olisi paremmin valaistua esimerkiksi tilanteissa, missä valoa on vähän tarjolla.
- Monopod, eli selfie-keppiä muistuttava yksijalka tai vaihtoehtoisesti tripod, eli kolmijalka, jotka kannattelevat tallennuslaitetta, kun kuvataan laajaa kuvaa tai esimerkiksi ständejä⁸ tai pitkiä haastatteluja.

Burum (2016b, 79) muistuttaa lisäksi muistikortin (SD-kortti) tärkeydestä, puhelinliittymästä ja / tai internet-yhteydestä, mutta näitä asioita pidän itsestänselvyytenä. Burumin mukaan (2016b, 79) edellä kuvatun ”työkalupakin” hinta liikkuisi 450–1600 Amerikan dollarin tienoilla, joka nykyisten vaihtokurssien mukaan olisi noin 360–1300 euroa. Työkalupakin hinta riippuu siitä, kuinka laadukkaista välineistä on kysymys. Suurin vaikutus hintaan tulee valitusta mobiililaitteesta, joka on usein myös työkalupakin kallein ostos.

Opinnäytetyön tekohetkellä Yleisradiolla puhelimella kuvattuja TV-juttuja on tehty pääsääntöisesti seuraavilla laitteilla:

- iPhone 6 tai iPhone SE (kuvassa c, kuvan puhelin on iPhone 7).
- Kevyt kolmijalka (kuvassa m).

---

⁸ Toimittaja seisoo kameran edessä ja kertoo asiansa yleisölle kasvoillaan tavallisen puhutun ääniraidan sijasta.

- Grippi, eli puhelimen pidike, jota voidaan myös käyttää ”jalustana”, kun kuvataan käsivaraa, sekä älypuhelimien pidike (kuvassa j+k).
- DJI Osmo Mobile 2-gimbaali⁹ tai Zhiyun Smooth-Q 3-gimbaali.
- Remu air RE50-kapulamikrofoni (kuvassa a).
- Roden VideoMicro-suuntamikrofoni sekä pidike ja tuulisuoja (kuvassa e+f+g).
- Rode lavalier älypuhelimelle suunnattu nappimikrofoni (kuvassa h).
- iRig pre-vahvistin (kuvassa b).
- Manfrotto Lumimuse 3-ledvalo (kuvassa i).
- Lisäksi varavirtalähde sekä ja tarvittavat liitännäjohdot laitteille (kuvassa l).

Kuva 1. Ylen mojo-työkalupakki (Ruska Paronen).

⁹ Opinnäytetyössä ei ole kuvaa Osmosta, sillä opinnäytetyön tekohetkellä laitevalmistaja ei ollut vielä lähettänyt Ylelle tilattuja Osmo Mobile 2-mallia Suomeen.

Kuva 2. Esimerkki mojo-laitteista kuvituskuvan kuvaamista varten (Ruska Paronen).

4.1 Mobiilit laitteet

Ensimmäisen puhelimen, joka sisälsi sisään rakennetun kameran, toi markkinoille 1990-luvun lopulla japanilainen Kyocera. Kaksi vuotta myöhemmin niin ikään japanilainen teleoperaattoriyritys NTT DoCoMo julkisti ensimmäisen 3G mobiiliverkon Tokiossa, jonka ansiosta kuvien ja videoiden jakaminen oli nopeampaa. (Karhunen 2017, 14.) Kehitys pelkästä kamerakännykästä niin sanottuihin taskutietokoneisiin on käytännössä tapahtunut alle 10 vuodessa. Nykyisin markkinoilta löytyy jos jonkinmoista vempainta, ja älypuhelimia saa useilla eri käyttöjärjestelmillä, joista suosituimpia ovat iOS ja Android.

Käyttöjärjestelmä vaikuttaa mobiilijournalismin laatuun lähinnä sovellusten kautta, eli mitä mojo-työtä tukevia sovelluksia järjestelmään on saatavilla. Myös käyttöjärjestelmän käyttöliittymällä on vaikutusta, eli miten yksinkertaista puhelinta on käyttää, ja miten puhelimen toimintoja voi muuttaa mieleisekseen (kustomoida). Puhelimen sisäiset ominaisuudet, kuten kameran kapasiteetti, muistin tila ja muistikorttipaikkojen määrä ovat myös tärkeitä asioita mojo-työkalua valitessa.

On tärkeää huomioida, että myös erilaiset tabletit tai jopa kannettavat tietokoneet soveltuvat osaltaan mobiilijournalistiseen työhön, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään älypuhelimeen osana mobiilijournalistista prosessia. Usein samat sovellukset, jotka ovat saatavilla älypuhelimeen ovat saatavilla myös saman käyttöjärjestelmän muihin mobiililaitteisiin.

Mojo-töitä siirretään usein langattoman verkkoyhteyden (WiFi) tai 4G-yhteyden kautta (Quinn 2016, 24). Nykyään on vaikea löytää puhelinta, joka ei tukisi langatonta yhteyttä, mutta siihen kannattaa silti kiinnittää huomiota laitetta valitessa. Älypuhelinta valittaessa on todella tärkeää huomioida myös laitteen akun kesto. On huomioitavaa, että hyväkin akku kuluu nopeasti kuvattaessa. Myös sääolosuhteet saattavat vaikuttaa akun keston. Tähän palataan tarkemmin luvussa 5.

Akun kestämistä voidaan hallita; jos laitteessa on irrotettava akku, voidaan kuvauskeikalla kantaa kahta tai jopa kolmea valmiiksi ladattua akkua ja vaihtaa niitä laitteeseen tarvittaessa. Laitteissa, joissa akku on sisäänrakennettuna, voidaan puolestaan kantaa mukana varavirtalähdettä, jolla akkua saadaan ladattua tarpeen vaatiessa. Mojo-laitetta valittaessa tärkeää on huomioida, voiko laitteeseen ylipäätään edes liittää varavirtalähdettä sekä ulkoista mikrofontia samaan aikaan. Puhelimia, joihin varavirtalähteen liittäminen yhtä aikaa ulkoisen mikrofonin kanssa ei ole mahdollista, ovat esimerkiksi iPhonen uusimmat mallit, joista 3,5 millimetrin liitäntä (yleisin puhelimissa löytyvä liitäntä) puuttuu kokonaan.

Mobiililaitetta valitessa tietenkin myös kameran laatu, eli megapikselit vaikuttavat laitteen valintaan. Mitä suurempi pikselien lukumäärä on, sitä enemmän valoa kamera päästää sisään. Toisaalta Ivo Burumin (2017) mukaan älypuhelimien sensorit, eli ne osat kamerasta, jotka oikeastaan keräävät valoa, ovat yhä melko pieniä, joka puolestaan tarkoittaa, että huolimatta siitä kuinka paljon pikseleitä valmistaja ilmoittaa kamerassa olevan, puhelin ei silti pärjää matalavaloisissa tilanteissa, vaikka pikselimäärä puhuisi toista.

Osta puhelin, jossa on vähintään 12 megapikseliä. Kun älypuhelimien valmistaja ilmoittaa suuremmista sensoreista ja pikseleistä, pohdi mallin päivittämistä. (Burum 2017.)

Älypuhelimista voidaan sanoa, että poikkeuksetta puhelimen takakamera on laadultaan parempi, kuin puhelimen näyttöpuolella oleva etukamera. Riippuen mihin välineeseen mobiilisti tehtyä juttua ollaan tekemässä, saattaa olla, että mobiilijournalisti käyttää myös puhelimensa etukameraa (jotkut uudemmat älypuhelimet sallivat jopa molempien

kameroiden käytön yhtä aikaa). TV-uutista kuvattaessa etukameraan ei kannata koskea. Vaikka uutisessa yhdistettäisiin kameran vertikaalista¹⁰ kuvaa, tällaisetkin otokset kuvataan puhelimen takakameralla korkean laadun takaamiseksi.

Mobiilijournalisti Ivo Burum (2016b, 82) korostaa myös ulkoisen äänilaitteen liitännämahdollisuuden tärkeydestä:

Jos MTV (Music television) opetti meille mitään, niin sen, että olemme valmiita katsomaan heikkolaatuista kuvaa, mutta emme kuuntelemaan huonoa ääntä, joten varmista, että mobiililaitteesi hyväksyy ulkoisia audiolähteitä.

Ivo Burum ja Stephen Quinn (2016) puhuvat paljon Applen käyttämän iOS-järjestelmän puolesta. Quinnin mukaan kyse ei ole yhden brändin suosimisesta ylitse muiden, mutta sovellukset joita tällä hetkellä tarjotaan ovat hänen mielestään parempia iOS-laitteille (2016, 26). Burumin ja Quinnin puheisiin yhtyy myös Ylen aluetekniikan esimies Anssi Leppänen (henkilökohtainen tiedonanto 14.2.2018¹¹):

Tällä hetkellä on päätetty, että Ylellä kaikki mobiilijournalistiset kuvauslaitteet ovat iPhoneja. Joidenkin sovellusten kanssa Android ei ole parhaimmillaan tai ei anna käyttää jotain sovellusten tärkeitä ominaisuuksia.

Kuvaamisessa Ylellä suositaan iPhone-malleja 6 ja SE, koska kyseisissä laitteissa on vielä itsessään 3,5 millimetrin kokoinen liitäntä sekä iPhoneen oma lightning-aukko. Uusimmissa iPhoneissa, kuten omissa töissäni käyttämässäni iPhone 7:ssä, ei enää ole 3,5 mm liitäntää, vaan pelkkä lightning-aukko. TV-juttujen teossa käyttämäni iPhone 7:än on haasteellinen, sillä vaikka iPhone 7:llä saa kuvattua korkealaatuista kuvaa, akkua ei voida ladata ilman, että kuvaus keskeytyy. Ongelma johtuu siitä, että ulkoista mikrofonia ja varavirtalähdettä ei voida kytkeä puhelimeen yhtäaikaaisesti. Erityisesti suoraa televisiolähetystä tehtäessä kuvaamisen keskeytyminen on suuri ongelma.

3,5 mm liitännän lisäksi uusimmissa iPhoneissa on sisäänrakennettu kuvanvakaaja, jota on mahdotonta saada täysin pois päältä. Lisäksi Ylellä mojo-töissä yhtenä kuvanvakaajana käytetyn Osmo Mobile 2:n vakausmekanismi ja puhelimen sisäinen kuvanvakaaja eivät pelaa yhteen, vaan vakauttavat kuvaa niin sanotusti kilpaa, jolloin kuvaan voi mahdollisesti tulla ei toivottua tärinää tai pumppausta¹².

---

¹⁰ Kamera on pystysuunnassa.

¹¹ Jatkossa Leppänen 2018.

¹² Kuva alkaa hakea tarkennusta itse, jolloin kuva nimensä mukaisesti pumppaa epätarkan ja tarkkan kuvan välillä.

iPhonen nimeen tuntuvat vannovan myös useat muut pitkään mobiilijournalismia tehneet. Syy siihen on osittain se, että iPhonen tullessa markkinoille vuonna 2007, se oli ensimmäinen, joka tarjosi sovelluksia kuvaamisen tueksi ja laadun parantamiseksi. Koska muut käyttöjärjestelmät ja laitevalmistajat heräsivät kehitykseen hitaammin, luonnollisesti myös heidän sovelluskehityksensä on ollut hitaampaa, vaikka kamerakapasiteetissaan laitteet saattavat olla kilpailukykyisiä iPhonen kanssa. Kyse on varmasti myös osittain tottumuksesta, eli kun johonkin käyttöjärjestelmään on tottunut, sitä jatketaan helposti saman käyttöjärjestelmän käyttämistä, vaikka se ei olisikaan absoluuttisesti tehokkain vaihtoehto.

4.2 Kuva

Erilaiset älypuhelimille tarkoitetut kuvaussovellukset paikkaavat älypuhelimien kameran puutoksia, kuten suljinajan muutosta, ja niiden avulla kuvan laatua saadaan parannettua. Parhaat sovellukset ovat sellaisia, joissa säätöjä voi muuttaa manuaalisesti mahdollisimman laajalti.

Kun kuvataan videota, on tärkeää, että käytetty kameran sovellus mahdollistaa esimerkiksi manuaalisen tarkennuksen sekä valotuksen, sisältää salaman tai valoa, manuaalisen valkotasapainon, näyttää äänenvoimakkuuden, pystyy zoomaamaan (vaikkakin digitaalista zoomia kannattaa käyttää harkiten, sillä se heikentää kuvanlaatua huomattavasti) ja tarjoaa mahdollisuuden muuttaa framerateja¹³, sekä sisältää erilaisia renderointi¹⁴ resoluutioita. (Borum 2016b, 83.)

Frameraten vaihtaminen on tärkeää, sillä iPhonen kamera kuvaa automaattisesti 30 kuvaa sekunnissa, joka ei pelaa yhteen television PAL-järjestelmän¹⁵ kanssa. Suurimassa osassa Eurooppaa sekä Suomen televisiossa käytetyssä PAL-järjestelmässä videokuvan nopeus on 25 kuvaa sekunnissa (yleisesti lyhenne fps, eli frames per second).

Digitaalista videokuvaa voidaan PAL-järjestelmässä näyttää joko 25 progressiivisena (25p) kuvana tai 50 puolikkaana kuvana sekunnissa lomitettuna (lyhenne 50i viittaa saanaan interlaced). Käytännössä lomitettu kuva tarkoittaa sitä, että kamera tallentaa kuvaa

---

¹³ Kuvan arvo, jossa ilmaistaan montako kuvaa video tallentaa sekunnissa.

¹⁴ Renderoinnissa laite muuttaa videoon tehdyt muutokset laitteen ymmärtämään muotoon, jotta laite voi toistaa videon oikealla tavalla.

¹⁵ PAL-järjestelmä (Phase Alternating Line) on television värillisen videokuvan standardi (Rastas n.d.).

tuplasti nopeammin, mutta joka toinen kerta kamera kuvaa vaakasuorista viivoista rakentuvan kentän joka toista osaa, ja toisella kerralla toisia osia. (Rastas n.d.) TV:n analogisena aikana PAL-järjestelmän suosimaksi taajuudeksi valittiin 50i, sillä se varmisti kuvaan sujuvamman liikkeen kuin progressiivinen kuva ja tätä taajuutta suositaan yhä edelleen TV-kuvauksessa.

Kun mobiilia kuvataan televisioon, on valittava framerateksi 50 fps, sillä se on jaollinen PAL-järjestelmän 25 kuvan kanssa. TV:stä ulos tullessaan järjestelmä voi muuttaa 50 kuvaa 25 kuvan kuvajärjestelmän kanssa täsmälleen samanmittaisiksi. Esimerkiksi USA:ssa käytetyssä NTSC-formaatissa kuvien määrä on 30 kuvaa sekunnissa, jolloin fps voisi olla 60 tai 30. Jos PAL-järjestelmään kuvattaisi 60 kuvaa sekunnissa, kuvat jakautuisivat lähetyjärjestelmässä 25 eri mittaiseen kuvaan, jolloin varsinkaan liikekohdissa kuva ei näyttäisi enää hyvältä. (Leppänen 2018.)

Se, miksi mobiilikuvauksessa vaihtoehdoksi valitaan 50 kuvaa (fps) eikä 25, johtuu kuvattavan kuvan laadusta: kun kuvataan useampi kuva sekunnissa, tallentuu kuvaan enemmän tarkkuutta, jolloin siitä tulee laadukkaampi. 25 fps ei riittäisi HD-laatuun, jota suurin osa TV-uutisistakin tällä hetkellä tarvitsee sekä Suomessa että ulkomailla.

Älypuhelimien sovelluskaupat pursuavat erilaisista videokuvaukseen tarkoitetuista sovelluksista, mutta markkinoilta ei siltikään löydy montaa sovellusta, jotka mahdollistaisivat framerate 50 asettamisen. Applen iOS-järjestelmille tarkoitettu Filmic Pro kuvaussovellus on ollut ylivoimaisesti suosituin jo useamman vuoden ajan. Ylelläkin Filmic Pro on valikoitunut mobiilijournalistisen työskentelyn välineeksi ainakin toistaiseksi.

Filmic Pron eduksi luetellaan mahdollisuus säätää valkotasapainoa, tarkennusta ja valotusta, sovelluksessa on sisäänrakennettu kuvanvakaaja sekä aikaisemmin mainittu mahdollisuus framerate vaihtoon, joka on tärkeää, kun kuvataan televisioon. Lisäksi Filmic Pro näyttää, millä tasolla audio tallentuu nauhalle, jolloin mikrofoniin tasoja on helppo säätää. (Borum 2016b, 86.) Monet edellä kuvatuista ominaisuuksista ovat sellaisia, joita muilla sovelluskaupoista löytyvillä kuvaussovelluksilla ei toistaiseksi ole.

Filmic Pro on lanseerannut sovelluksensa myös Android-käyttöjärjestelmille, mutta toistaiseksi sovellus toimii vain kourallisessa käyttöjärjestelmän puhelimista, eikä siksi ole vielä täysin luotettava sovellus Androidilla käytettäväksi.

Mobiilijournalismia paljon harjoittanut Al Jazeera suosii ehdottomasti Filmic Prota, mutta Androidille yhtiö suosittelee Cinema FV 5-sovellusta. Cinema FV 5:ssä on paljon manuaalisia vaihtoehtoja, mikä tekee kuvatusta materiaalista laadukkaampaa. Cinema FV 5-sovellus ei anna valita frameratea erikseen, joten PAL-järjestelmään soveltuvaa HD-tasoista TV-laatua sovelluksella ei saa aikaiseksi. (Maccise & Marai 2017.)

4.2.1 Valo

Omasta kokemuksesta opittuna voin sanoa, että hyväkin kamera on hyödytön, jos valoa ei ole tarpeeksi. Laadukkaan kuvan saaminen vaatii kohteen hyvää valaisemista. Kaikkiin mojo-työkalupakkeihin pitäisi ehdottomasti kuulua ulkoinen valonlähde, kuten pieni silmävalo. Mobiililaitteille valoja on saatavilla montaa erilaista. Tärkeää on, ettei valittu valonlähde paina liikaa, varsinkin, jos puhelinta kannatellaan käsin jalustan päällä. Lisäksi valoa valitessa kannattaa lukea arvosteluja ja huomioita erityisesti valaisimen akun kestosta ja saako valon voimakkuutta säädelyä. Ulkoisessa valonlähteessä tulisi myös olla säädin tai vaihdettava kalvo lämpimän ja kylmän sävyn säätämiseksi tilanteen mukaan (Korpela-Välisaari 2017, 23).

4.2.2 Linssit

Viime vuosina älypuhelinien lisävarustemarkkinoille on tullut paljon erilaisia linsejä, joilla kuvaa voidaan parantaa tai manipuloida esimerkiksi laajakuvan, kalansilmän tai makron muodossa. En usko, että linssi on missään nimessä elintärkeä puhelimella kuvatessa, eikä sellaista omista työvälineistäni löydy. Monessa käyttämässäni lähteessä linssit sivuutetaan parilla lauseella, eikä niistä tunnu löytyvän journalismia ajatellen hyvää tutkimusta tai vertailua.

Älypuhelimeen liitettävä objektiivi on silti houkuttelevan kuuloinen laite, jota haluaisin päästä testaamaan. Esimerkiksi pitkään mobiilijournalismia harjoittanut Ivo Burum (2017) tunnustaa laajakuvalinssin olevan vakio-osa hänen mojo-työkalupakkiaan:

Laajakuvalinssi mahdollistaa laajemman perspektiivin ja tekee älypuhelimesta vakaamman kannatella. Laajakuvalinssi helpottaa myös käyttäjäänsä pääsemään lähemmäksi haastateltavaa, mikä johtaa lopuksi myös parempaan äänen laatuun.

4.3 Ääni

Ääni ja äänen hyvä laatu ovat erittäin tärkeässä asemassa videotuotantoa tehdessä. Erilaisilla mikrofoneilla voi vaikuttaa siihen, millaiselta alueelta ääntä tallennetaan ja miten lähelle kuvattavaa ja/tai äänitettävää kohdetta päästään. Erilaiset mikrofonit soveltuvat erilaisiin äänitystarpeisiin. Esimerkiksi yhteen suuntaan osoittavalla suunta- tai kapulamikrofonilla voidaan tallentaa äänimaisemaa, nappimikillä taas haastatteluja (Borum 2016b, 91–92; Korpela-Välisaari 21–22). Itse olen TV-keikoilla pärjännyt hyvin, kun mukana on ollut yleisääneen pieni suuntamikrofoni ja tuulisuoja, sekä haastatteluja varten kapulamikrofoni tuulisuojalla.

Nappimikrofonin kanssa on hieman temppuiltava. Markkinoilta löytyy kyllä nappimikrofoneja, jotka toimivat adapterin avulla kuvauspuhelimeen yhdistetyn lähettimen kautta, sekä bluetooth-yhteydellä toimivia nappimikrofoneja. Yhtäkään täysin langatonta nappimikrofonua, joka ei toimisi bluetooth-yhteyden kautta, ei puhelimelle kuitenkaan markkinoilta vielä löydy. Itse käytin langallista nappimikrofonua, joka yhdistyi kuvauspuhelimeen bluetooth-yhteyden kautta. Mikrofonin liitettiin siis johdolla toiseen puhelimeen, jossa oli mikrofonin käyttämä äänityssovellus, bluetooth-yhteys päällä ja yhdistettynä kuvauspuhelimeen sekä sen kuvaussovellukseen. Bluetooth-yhteys aiheuttaa päänvaivaa myös senkin takia, että yhteen laitteeseen, kuten älypuhelimeen, ei voida yhdistä useampaa bluetooth-yhteyttä. Bluetooth-mikrofonua ei voida käyttää, mikäli laite tarvitsee yhteyden johonkin muuhun.

Yksi pikkuinen itävaltalaisfirma on kehittänyt langattoman nappimikkin, joka yhdistyy kännykkään. Mikrofonin käyttää bluetoothia hyväkseen, mutta huijaa sitä jotenkin niin, että toisiakin bluetooth-laitteita voi käyttää samaan aikaan samalla laitteella. Prototyyppi mikistä on jo valmistumassa, jota toivottavasti pian pääsemme kokeilemaan. (Jarno Tahvanainen, verkkospesialisti, Yle Oulu, henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2018¹⁶.)

Kevyttä tekemistä ajatellen, tulevaisuudessa mojo pyrkii olemaan mahdollisimman langaton. Erityisesti kapulamikrofoni saattaa aiheuttaa ongelmia pitkän johtonsa kanssa, kun kuvataan liikkeessä tai kuvanvakaajalla, jonka vakausmekanismi kärsii johdon painosta.

Mikrofonien liittimissä voi olla eroavaisuuksia ja usein mikrofonin liittäminen puhelimeen vaatii välikapulaksi adapterin toimiakseen sekä 3,5 millimetrin liittimen. Ylessä käytetään

---

¹⁶ Jatkossa Tahvanainen 2018a.

kapulamikin kanssa iRig pre-adapteria, jonka avulla kapulamikrofonin saa liitettyä puhelimeen. Adapteria käytettäessä mikrofonin äänenvoimakkuutta säädetään adapterista käsin. iPhoneissa, joissa ei enää ole 3,5 mm liitäntää, vaan pelkkä iPhoneen lightning-aukko, ulkoisen mikrofonin liittämiseen tarvitaan sovitin, jonka pitäisi tulla aina uuden iPhoneen mukana.

iPhoneen kanssa täytyy olla myös tarkkana mikrofonien kaapeleiden kanssa. Esimerkiksi käyttämäni Roden VideoMicro-kapulamikrofoniin tarvittiin oma johtonsa iPhonea varten, joka oli tilattava erikseen. Epäsopivuuden taustalla on eri sisääntulo, joka on iPhoneissa TRRS, mutta monessa muussa puhelimessa TRS. Käyttämäni Roden mikrofoni tarvitsee vielä eri adapterin esimerkiksi GoProta käytettäessä. Mobiilijournalismissa on aina oltava tarkkana sen kanssa, kannattaako hankkia sellaista laitetta, joka vaatii toimiakseen monta muuta lisälaitetta, koska silloin liikkuvuus kärsii, ja esimerkiksi jotkut jalustat kykenevät kannattelemaan vain paria laitetta kerrallaan.

Yksi lisävinkki äänittämiseen on se, että puhelin ei aina tunnista ulkoista mikrofontia, jos sen kiinnittää laitteeseen jo sovelluksen tai ohjelman avattuaan. Kannattaa siis ensin liittää mikrofoni puhelimeen, odottaa hetki, ja vasta sitten avata äänitys-, tai kuvaussovellus. Edellä mainitun ongelman olen erityisesti huomannut Facebook-liveä kuvatesani. Pelkissä kuvaussovelluksissa onneksi useimmiten ulkoisen mikrofonin kytkentä ilmoitetaan tai on nähtävillä selkeästi.

Suoraa mobiilijournalismia varten tarvitaan vain hyvä mikrofoni, mutta mikäli tehdään editoitavaa tuotosta, esimerkiksi TV-uutisia, joka myös leikataan niin sanotusti tien päältä, tarvitaan mahdollisia spiikejä¹⁷ varten oma äänityssovelluksensa. Itse tein editointivaiheessa niin, että spiiikkasin juonnot TV-juttuun kapulamikrofonilla Filmic Prohon. Vaikka kyseessä oli kuvaussovellus, joka tallentaa äänen lisäksi aina myös kuvaa, peityy ”turha” kuva jutussa kuvituskuvan alle, mutta spiiikit kuuluvat hyvin.

TV-jutussa juonnon voi äänittää joko kuvauspaikalla tai jälkikäteen studiossa, autossa tai missä ikinä onkaan. Äänityssovellusten paremmuus itse käyttämäni yksinkertaiseen tapaan on se, että äänittämiseen tarkoitetuissa sovelluksissa äänenvoimakkuuden tarkempi säätäminen ja seuraaminen ovat mahdollisia. Vaikka jotkut kännykälle tarkoitettut

---

¹⁷ Spiikki on juonto, jonka toimittaja sanelee videon kuvituskuvan päälle.

editointiohjelmat tarjoavat mahdollisuutta spiikata suoraan ohjelmiston ääniraidalle, kannattaa spiikit sekä puhelimella että tietokoneella editoidessa ottaa omaksi tiedostokseen ja liittää videokuvan lailla editorissa aikajanelle.

Rode rec on äänen tallentamiseen todella hyvin soveltuva sovellus iOS-käyttöjärjestelmälle. Rode recissä äänen säätö mahdollisuudet ovat melko laajat, kuten voimakkuuden (gain) säätö (Borum 2016b, 89).

n-Track Studio on Android-sovellus, joka sisältää monta äänitysräitämahdollisuutta ja paljon säätömahdollisuuksia, joista osa on tosin ostettava erikseen. Sovelluksessa voi säätää muun muassa äänitysvoimakkuutta, taajuutta sekä vaihdon stereon tai monon välillä (Borum 2016b, 89). n-Track Studio saattaa vaatia hieman enemmän perehtymistä, sillä se on tarkoitettu pääsääntöisesti moniraitaisten, esimerkiksi musiikkiraitojen miksauskeeseen.

Voice Recorder Pro on iOS-järjestelmässä toimiva äänitysovellus, joka äänittää sekä puhetta että tilääntä, eikä äänitteiden kestoa ole rajoitettu. Lisäksi äänitteen formaattia (mp3, wave yms.) voi muuttaa jälkikäteen tai tallentaa suoraan haluamaansa formaattiin. (Maccise & Marai 2017, 16.)

4.4 Jalustat

Pelkällä kolmijalalla pääsee melko pitkälle niin haastattelutilanteessa kuin kuvituskuvaan kuvatessa. Jalustavaihtoehtoja löytyy kuitenkin useampia ja ne ovat tarkoitettu erilaisiin käyttötarkoituksiin.

Monet ammattikuvaajat kiroavat käsivaralla kuvaamisen, varsinkin televisiota tehtäessä. Huonosti tehtynä heiluva käsivarakuva on kamalaa katsottavaa. Kun puhelimella kuvataan käsivaralla, se ei tarkoita, että puhelinta pidetään paljaaltaan kädessä. Puhelin on aina kiinnitettävä johonkin jalustaan, joka vakauttaa kuvan, ja siltikin, jos jalustaa kannatellaan kädessä, tulee kuvaan usein tärähtelyä ja epävakautta. Yksijalka, eli monopod, kulkee matkassa pienen kokonsa ansiosta kolmijalkaa kätevämmän. Toisaalta pelkän monopodin kanssa horisontin pitäminen tasaisena on haastavaa. (Korpela-Välisaari 2017, 22.) Myös haastattelukuvan ottaminen on vaikeaa monopodilla, kun kuvan pitää olla vakautettuna pitkään.

Käsivaralla kuvatessa erilaiset kuvanvakaajat, kuten gimbaalit ovat käteviä käyttää, sillä ne estävät kuvan tärähtelyn ja heilumisen täysin. Gimbaali itsessään on järjestelmä, joka mahdollistaa kameran pyörimisen akselin ympäri, jolloin kameran liikkeestä ei synny tärinää. Puhelimelle tarkoitetuissa gimbaaleissa on usein kehikko tai kisko, johon älypuhelin kiinnitetään. Gimbaalit vakauttavat itsensä usein elektronisesti, mutta jotkut gimbaalit vakautetaan manuaalisesti kiinnittämällä painoja.

Kehitys puhelimille tarkoitettujen gimbaalien kohdalla on viime vuosina ollut vilkasta ja niiden käyttöä näkee yhä useammin esimerkiksi videobloggaajilla. Gimbaali sopii erinomaisesti liikkeessä kuvattaessa (Korpela-Välisaari 2017, 23).

Kuva 3. Zhiyun Smooth-Q 3 akselinen gimbaali älypuhelimelle (Ruska Paronen).

Yleisradiossa gimbaali on mobiilijournalistisen työkalupakin vakio-osa. Yhtiössä on käytetty eri valmistajien gimbaaleja, kuten DJI Osmo Mobile 2:ta sekä kuvan 3 mukaista Zhiyun Smooth-Q 3:a. Sekä Zhiyun Smooth-Q että DJI Osmo Mobile 2 toimivat käytännössä monopod-kahvoina. Molempien kahvojen päässä on kierrekorkissa irrotettava gimbaali, jolloin vakaajan voi halutessaan siirtää esimerkiksi kolmijalkaan.

Paitsi, että gimbaalin avulla voidaan tehdä hyviä kameran ajoja (vaikka juosta jonkun perässä, ja kuva on silti yhä vakaata), on DJI Osmo Mobile 2-kahvassa paljon muitakin etuja. Osmoon kuuluu esimerkiksi 3,5 millimetrin liitäntä, johon mikrofoni voi yhdistää.

Osmossa on myös yli 15 tuntia kestävä akku, jonka kautta älypuhelin lataa itseään automaattisesti, kun se on liitettynä kahvaan. Osmon ehkäpä mielenkiintoisin ominaisuus ja jolla se eroaa Zhiyunista merkittävästi, on älypuhelimien kanssa bluetooth-yhteydellä keskusteleva automaattinen kohteenseuraaja, jossa gimbaali seuraa etukäteen lukittua kohdetta tämän liikuessa.

Osmon automaattinen seuranta on todella kätevä esimerkiksi ständejä tehdessä, jossa toimittaja voi liikkua ja kamera seuraa häntä pitäen lukitun kohteen aina kuvan keskiössä. Osmon heikkous on varmaankin siinä, että kahva ei jaksata tasapainottaa valtavaa tavaramäärää, eivätkä sellaiset edes sovi fyysisesti laitteeseen. (Leppänen 2018.)

Kuva 4. Älypuhelimien pidike jalustassa (Ruska Paronen).

Kuva 5. Älypuhelimien pidike jalustassa (Ruska Paronen).

Jotta puhelimen saa liitettyä kolmijalkaan tai monopodiin, tarvitaan älypuhelinpidike. Joissain jalustoissa pidike on valmiiksi kiinnitetty, mutta sellaisen saattaa joutua myös hankkimaan erikseen. Pidikkeitä on paljon erilaisia, osassa pidikkeen kokoa voi säätää ja osa on tehty tietyille puhelinmallille.

Olen kokeillut kahta erilaista älypuhelinpidikettä. Toisessa pidikkeessä (kuva 4) puhelin ”pingotettiin” kahden metallisen jousen väliin. Systemi oli kamala, sillä kuvauskeikoilla puhelin lensi pidikkeestä irti useasti. Osasyynä oli se, että puhelimeen liitetty langallinen kapulamikrofoni veti puhelinta painollaan alaspäin. Toinen pidike (kuva 5) oli puolestaan muovinen, mutta tukevampi. Siinä puhelin asetettiin ensinnäkin pidikkeessä oleviin loviin, jonka jälkeen pidikettä kiristettiin oikeaan kokoon yläpuolella sijaitsevasta rullasta. Jälkimmäinen pidike toimi mielestäni paremmin ja oli luotettavampi. Käytin Ylellä opin-

näytetyötä tehdessäni Shoulderpot-mallin pidikettä, joka kuului tilattuun mojo-työkalupakkiini. Sittemmin keväällä 2018 Ylellä on päädytty käyttämään toisen valmistajan mallia.

4.5 Editointi

Mojo-työn editointi onnistuu pelkällä puhelimella. Kuten kaikkia videokuvaukseen liittyviä sovelluksia, myös editointisovelluksia löytyy valtavasti. Esimerkiksi Ylellä TV-uutisia mobiilisti tehnyt toimittaja Vihtori Koskinen (2018) kertoo editoineensa jopa TV-uutisia pelkää puhelinta käyttäen.

Vaikka mahdollista, editoiminen puhelimella ei kuitenkaan ole välttämättä kaikista nopeinta, erityisesti kiireen vallitessa. Pienen puhelimen ruudulla editoiminen ja sovellusten taso eivät vastaa tietokoneella toimivien editointiohjelmien tasoa. (Karhunen 2017, 31.) Valitun editointiohjelman järkevyyttä riippuu siis halutusta tuloksesta.

Myös oman kokemukseni kautta TV-työskentelyä ajatellen uskon, että paras tapa on niin sanottu hybridimenetelmä, jossa juttu kuvataan puhelimella, mutta videomateriaali siirretään sen jälkeen tietokoneelle editoitavaksi. Samoilla linjoilla on myös Kimmo Sarlin Ylen ATVU-pajan esimies ja kehityspäällikkö (henkilökohtainen tiedonanto 15.3.2018¹⁸), jonka mukaan televisioon tulevaa materiaalia ei voida editoida kännykällä.

Jos kuitenkin editoidaan puhelimella, alla muutama poiminta toimivista sovelluksista.

Applen iMovie on yksi käytetyimmistä editointisovelluksista. Nimensä mukaisesti sovellus toimii vain iOS-järjestelmissä. iMovie valikoitui monen mobiilijournalistin luottosovellukseksi, sillä se oli ensimmäisten sovellusten joukossa, jotka mahdollistivat kahden videoraidan limittämisen, eli esimerkiksi kuvituskuvan ja haastattelukuvan editoimisen yhdeksi kokonaisuudeksi. iMovien miinuksiksi luetaan muun muassa se, ettei ääniraitoja voi editoida sovelluksen sisällä edes sen vertaa, että ääntä voisi nostaa tai laskea paikoin (ns. keyframe, jossa audion päälle aikajanelle piirretään pisteitä, joiden avulla äänen tasoa voidaan nostaa tai laskea tietyssä kohtaa). (Borum 2017.)

Luma Fusion on iOS-järjestelmässä toimiva, ja monen kriitikon mukaan tällä hetkellä paras editointisovellus, joka puhelimelle on saatavilla. Luma Fusion mahdollistaa peräti

---

¹⁸ Jatkossa Sarlin 2018.

kolmen video- ja viiden audioraidan editoimisen, värikorjauksen ja määrittelemisen, tekstin lisäämisen sekä audion "keyframe"-editoimisen. (Borum 2017.) Luma Fusionin eduksi katsotaan myös mahdollisuus tallentaa editoitu tuotos televisiolähetysten PAL- sekä NTSC-järjestelmien vaatimaan muotoon (Podger 2018).

Androidille paras editointisovellus tuntuu useampien arvioiden mukaan olevan Kinemaster, joka toimii myös iOS-järjestelmissä. Kinemasterillakin on mahdollisuus tallentaa tehty juttu TV:n vaatimaan PAL-, tai NTSC-muotoon (Podger 2018). Muutenkin Kinemaster vastaa melko lailla Luma Fusionia (Borum 2017), mutta Kinemasteria kritisoidaan siitä, että kuten monet Androidille tehty kuvaamiseen liittyvät sovellukset, se toimii vain osassa käyttöjärjestelmän laitteissa. Toisin kuin suurin osa kuvaussovelluksista, Kinemaster vaatii vuosittaisen tilauksen yhden ostokerran sijasta.

5 KÄNNYKÄSTÄ TELKKARIIN

Yleisradiossa mobiilijournalismi on TV:n osalta vielä melko vähäistä, vaikka laitteen mahdollisuudet on tiedostettu jo pitkään. Kirjeenvaihtajille kännykkä saatiin osaksi työn kulkua vasta viime syksynä, kun kaikki uudet ja lähtevät kirjeenvaihtajat koulutettiin kuvaamaan suoraa lähetystä televisioon puhelinsovelluksen kautta. Ylen käyttämää LiveU Smart-sovellusta oli kokeiltu jo aikaisemmin, mutta vasta syksyllä 2017 siitä tuli virallinen osa kirjeenvaihtajien työkalupakkia. Esimerkiksi Pekingissä ja Jerusalemissa suorat TV-lähetykset on syksyn 2017 jälkeen kuvattu pelkästään puhelimella, eikä satelliittiyyhteyttä ole käytetty ollenkaan. (Tina Lundan, henkilökohtainen tiedonanto 23.3.2018¹⁹.)

Aluetoimituksissa mojoa on harjoitettu jo useamman vuoden ajan, mutta työtavan käyttö on ollut melko satunnaista (Sarlin 2018). Käytännössä alueilla mobiilijuttujen tekeminen on jäänyt pienen toimittajaryhmän omaksi jutuksi, ja menetelmän opettelu ja hyödyntäminen on lähtenyt kyseisten toimittajien omasta kiinnostuksesta aiheeseen. Yle Lahden toimittaja Vihtori Koskinen (2018) muistelee tehneensä ensimmäisen mobiilijuttunsa televisioon jo vuonna 2013:

Aluksi se oli opettelua virheiden kautta. TV-juttujen kohdalla on menty paljon laite edellä, koska toiminnan hyödyt ja heikkoudet on täytyntä opetella alusta asti itse kokeilemalla.

Oulun aluetoimituksessa verkkospesialistina työskentelevän Jarno Tahvanaisen (2018a) mukaan alueilla alettiin käyttämään iPhoneja suoran radioreportaasin tekemisessä vuonna 2014. Pitkän kuvaajataustan omaava Tahvanainen kehotti jo silloin toimittajia kokeilemaan myös kuvausta kyseisillä puhelimilla.

Vasta kesällä 2017 Ylen alueellisissa puhelinkokeiluissa päästiin niin pitkälle, että televisioon kuvatun materiaalin laatuun ja työnkulkuun oltiin myös yhtiön johtotasolla tyytyväisiä ja mojolle näytettiin vihreää valoa (Tahvanainen 2018a). Tampereella sijaitsevan ATVU-pajan esimiehen ja kehityspäällikön Kimmo Sarlinin (2018) mukaan mobiilijournalismin lisääminen television puolella on ollut hidasta juurikin teknisistä syistä.

Aluetoimitusten puolella teknisiin syihin lukeutuu esimerkiksi SD-laatu. Vuonna 2014 kaikkien Ylen TV-kanavien HD-muotoiset lähetykset tulivat tarjolle operaattoreille (YLE 2015). Kuitenkin valtakunnallisten uutisten lisäksi tällä hetkellä HD:na voi katsella vain

---

¹⁹ Jatkossa Lundan 2018.

Uudenmaan alueuutisia. Tämä johtuu siitä, että pääsääntöisesti alueuutiset ovat yhä SD-järjestelmässä, jonka takia HD:na kuvattu alueuutisvideo näyttää TV:ssä edelleen SD-laadulta. Ylen on tarkoitus siirtyä kokonaan HD sisältöihin ja luopua SD:stä maaliskuussa 2020. (YLE 2016b.)

Mobiilijournalismin kannalta Sarlinin (2018) mukaan on vienyt aikaa selvittää oikeat asetukset, joilla puhelimella kuvattu HD-laatu konvertoituu, eli muuntuu television SD:ksi mahdollisimman hyvin. Toinen aikaa vievä työ on ollut selvittää paras laitteisto TV:n mobiilitekemistä varten:

Ensinnäkin on pitänyt hahmottaa, millaisia välineitä älypuhelin vaatii televisiotyötä ajatellen, mitkä ovat parhaita välineitä ja mitä todella tarvitaan. Lisäksi välinekehitys on mennyt ihan muutaman viime vuoden aikana merkittävästi eteenpäin. (Sarlin 2018.)

Valtakunnallisessa uutistoimituksessa kännykkää on käytetty melko vähän. Urheilutoimituksen puolella puhelin on ollut käytössä kokeiluluontoisesti muutamia kertoja, mutta esimerkiksi GoProta käytetään urheilutoimituksessa ahkerasti. Pasilassa valtakunnallisten uutisten toimituksissa jopa koulutettiin kuusi ihmistä tekemään mobiilijournalismia televisioon parisen vuotta sitten, mutta toiminta ei vakiintunut käytössä, sillä työnkulun katsottiin olevan vielä turhan monimutkaista ja aikaa vievää. (Lundan 2018.)

Tuottajana uutis- ja ajankohtaispuolen nopean kuvaus- ja leikkaustoiminnan yksikössä työskentelevän Tina Lundanin (2018) mukaan valtakunnallisessa uutistoimituksessa mobiilitekemiseen ei ole ollut samanlaista intoa tai painetta, kuin alueilla. Lisäksi Pasilassa sijaitsevista toimituksista on vain kourallinen toimittajia, jotka hallitsevat kuvauksen, sekä kuvaajia, jotka pystyvät toimittamaan, kun taas alueilla vastaavia löytyy valtavasti enemmän. Uuden työtavan opetteleminen herättää myös vastahakoisuutta valtakunnallisissa uutistoimituksissa:

On toimittajia, jotka eivät kuvaa edes still-kuvia²⁰ kännykällä. Lisäksi harva kuvaajista haluaa tehdä haastatteluja, vaikka kysymykset annettaisiin valmiina. (Lundan 2018.)

5.1 Mobiilijournalismi osana alueellista uudistusta

Vuoden 2018 alkupuolella Yle ilmoitti uudistavansa suomenkielistä aluetoimintaansa kokonaisvaltaisesti seuraavan kahden vuoden aikana. Alueet 2020-startegiauudistuksen

---

²⁰ Still-kuva on ”perinteinen valokuva”, jossa kuva ei nimensä mukaisesti liiku.

tarkoituksena on siirtää yhtiön resursseja alueellisesti uudelleen tekemiseen. Uudistuksen keskiössä on tehdä aluetoimittajista ja -kuvaajista entistä liikkuvampia ja käytännössä keskittää voimavaroja yhä enemmän kenttätyöhön. Uudistus koskee kaikkia välineitä: radiota, televisiota ja verkkoa. (YLE 2018b.)

Uudistusten keskiössä ovat myös aluetoimitusten käyttämät tilat. Moniin aluetoimituksiin on jäänyt tyhjiä neliöitä, kun TV-studiotoiminta keskitettiin Tampereen Mediapoliikseen, lisäksi toimitusten toimintatavat ovat muuttuneet tekniikan kehityksen myötä. Tilaratkaisuihin vaikuttaa myös aluetoiminnan painopisteen siirtyminen kentälle ”ihmisten pariin” ja myös uusi kevyempi ja mobiilimpi tekniikka. (YLE 2018c.)

Toimittajien liikkuvuus ei Ylen uudistuksessa ole täysin yhtä kuin mobiilijournalismi, mutta mobiilijournalismi on uudistuksessa vahvasti läsnä. Kaikille alueille tilataan mobiilijournalismin, eli mojon mahdollistavat välineet ja kaikilla alueilla järjestetään koulutus älypuhelimella kuvaamisesta. Koulutusten lähtökohtana on yhtenäistää alueiden mojoyötävät, jotta kaikkialla työnkulku olisi samanlainen. Mojo-koulutukset suoritetaan alueilla kevään 2018 aikana. Ylen mojo-työkälypakkin kokoamisesta sekä mojo-koulutuksista vastaa neljän hengen työryhmä: Vihtori Koskinen, Anssi Leppänen, Jarno Tahvanainen sekä Hanna Juopperi-Ukkonen. Mojo-koulutuksissa käydään läpi työnkulku alusta loppuun saakka: mikä tarkoitus eri välineillä on mojo-työssä, miten Filmic Prota käytetään, perusteet kuvaamisesta, sekä miten tuotos editoidaan ja siirretään television lähetysjärjestelmään.

5.2 Mobiilijournalismin mahdollisuudet

Kirjeenvaihtajille mojo soveltuu hyvin, sillä se on omiaan nopeaa reagoimista vaativissa tilanteissa; välineet ovat kevyitä ja nopeasti koottavissa. Lisäksi maissa, joissa tiedotusvälineiden ja median edustajien kulkua rajoitetaan sitä perustelematta, voi mojo olla todella hyvä vaihtoehto. Älypuhelimella on helpompi päästä kuvaamaan paikkoihin, joissa järeä TV-kamera ja kenties suurempi työryhmä herättävät ennakkoluuloja, varautuneisuutta, tai niiden kulku estetään täysin (Karhunen 2017, 16–17; Quinn 2016, 26).

Huomattavaa on toki se, että tiedotusvälineitä ja kuvauslupia koskee periaatteessa sama lainsäädäntö ja käytäntö laitteesta huolimatta. Mutta, esimerkiksi totalitaarisissa maissa tai vallankumouksen keskellä voi olla todella vaikea liikkua toimittajana. Lisäksi saattaa

olla sota-alueita, joissa toimittajiin ja kameraryhmään suhtaudutaan varauksella tai heidän liikkumisensa evätään kokonaan. Kuten luvussa 3 esiteltiin, mobiilijournalismin todellisina näytönpaikkoina ovat toimineet erilaiset kriisit Lähi-idässä sekä Pohjois-Afrikassa. Edellä mainittujen kohdalla puhelin on ollut ainut tapa taltioida tapahtumia paikan päältä.

Toisaalta, vaikka mojoa pidetäänkin loistavana erityisesti konfliktimaiden journalistisena työkaluna huomaamattomuutensa takia, voi tilanne olla toimittajan kannalta pelottavampi ja uhkaavampi kun hän on yksin. Lisäksi kännykkäkameran mahdollistaessa huomaamattomuuden, voi se niin sanotusti ampua omaan nilkkaansa, sillä toimittaja voidaan noteerata kansalaistoimittajaksi, eikä varsinaisen median edustajaksi. Toisinaan suurempi tuotantokamera ja kameraryhmä antavat toimittajalle tarvittavan mandaatin toimia kyseisessä ympäristössä. (Karhunen 2017, 16–21.)

Tina Lundanin (2018) mukaan Ylellä mojo on saanut kirjeenvaihtajilta positiivista palautetta. Merkittävä huomio on ollut myös se, ettei kännykkäsuoraa varten tarvita erillistä kuvausstudiota, vaan suoran voi tehdä vaikkapa kadulta ihmisten keskeltä. Tämä lisää ulkomailla toimittajan omaa päätösvaltaa kuvauspaikan suhteen.

Jo se, ettei yhtiön tarvitse lähettää kirjeenvaihtajien suoria satelliitin kautta, säästää yhtiölle huomasti rahaa. Mojo-suora on kuitenkin myös ketterää, kun toimittaja voi valita paikan, jossa haluaa kuvata, eikä hänen tarvitse mennä tiettyyn studioon tai paikkaan, jonka esimerkiksi kansainvälinen yleisradioliitto EBU on järjestänyt. (Lundan 2018.)

Mobiilijournalismista on puhuttu muun muassa ”autenttisempänä”, ”nopeampana” ja ”epävirallisempänä” tapana tehdä uutisia (Karhunen 2017). Myös kuvattavan ihmisen käyttäytyminen saattaa olla täysin erilaista kameran koosta riippuen (Karhunen 2017, 17). Mobiilijournalismilla toimittaja voi päästä kuvaamaan hyvin intiimejä tilanteita, joihin normaalilta kameraryhmältä olisi pääsy kielletty. Esimerkiksi jokin aihe voi olla haastateltavalle liian vaikea käsitellä TV-kameran edessä, mutta puhelimella hän suostuu puhumaan. Ihmiset ovat tottuneet puhelimiin ympärillään, joten puhelimella kuvaava toimittaja ei herätä samanlaista vastahakoisuutta, kuin kookkaampi TV-kamera ja sen spottivalo. (Karhunen 2017, 34.) Lisäksi pienet lapset ja etenkin eläimet, eivät pelkää puhelinta yhtä paljon kuin suurta tuotantokameraa. Lapsista ja eläimistä puhelimella voi saada todella aitoja ja mielenkiintoisia kuvia.

Mojo mahdollistaa niin sanotuissa ”breaking news”-tilanteissa suoran kuvan lähettämisen niin televisioon kuin sosiaaliseen mediaan, sekä erilaisten klippien kuvaamisen ja

juttujen editoimisen kuvauspaikalla. Nopeasti tuotettua ”raakamateriaalia” voi lähettää myös verkkoyhteyden kautta toimitukseen, jossa sitä voidaan haluttaessa jatkojalostaa lisäämällä esimerkiksi grafiikoita tai koostamalla materiaalista sisältöä eri välineisiin. (Quinn 2016, 31.)

Erytisesti Ylen TV-uutisia ja liveäkin ajatellen, mojo on vahva lisä journalistin työkalupakkiin, sillä mobiilijournalismin yksinkertaisuus auttaa niitäkin toimittajia, jotka eivät ole oppineet kuvaamaan järeämmällä kalustolla, tekemään videota tarvittaessa. Ammattikamerat vaativat ammattitaitoa ja ammattikuvaajan. Mojon haltuunotto parantaa työn laatua, kun esimerkiksi äkillisissä tapauksissa, kuten onnettomuuksissa, ei tarvitse odottaa ammattikuvaajan saapumista paikalle, vaan toimittaja pystyy itse reagoimaan tilanteeseen.

Ylen alueellisten TV-uutisten lähetyskeskuksen, eli ATVU-pajan, esimies ja kehityspäällikkö Kimmo Sarlin (2018) uskoo mojon merkityksen korostuvan tulevaisuudessa. Sarlinin (2018) mukaan mojon lisääminen antaa myös loistavan mahdollisuuden ajankohtaisen sähkökuvituksen kuvaamiseen päivittäin, mikä korottaa uutisen arvoa:

Sähkekuvat ovat valtava osa päivittäistä uutistoimintaa. Sen sijaan, että turvautuisimme vanhaan arkistokuvaan, meillä on toimittajia ihmisten keskuudessa, jotka voivat kuvata sähkökuvia päivittäin televisioon. Se on valtava mahdollisuus.

Mobiilijournalismin positiivisiin puoliin voi lukea myös niin sanotun jalkazoomin. Siinä missä tuotantokameralla kuvaava toimittaja voi kuvata laajakuvan, puolikuvan ja lähikuvan samasta paikasta seisten, pakottaa puhelimen zoomittomuus mobiilijournalistin käyttämään omia jalkoja ja liikkumaan jokaisen eri kuvakoon saamiseksi. Lisäksi puhelimella saa kuvattua erilaisia kuvia, esimerkiksi kirjojen välistä, tai mihin ikinä puhelimen saakaan tungettua. Kuvauslaitteen pieni koko ja zoomittomuus mahdollistavat visuaalisesti moninaisempia ja mielenkiintoisempia lopputuloksia.

5.3 Mobiilijournalismin rajallisuus

Mobiilijournalismi antaa parhaimmillaan toimittajalle itsenäisyyttä, lisää liikkuvuutta ja mahdollistaa uusia kuvakulmia ja kenties kokonaan uusia tarinoita. Mobiilit laitteet ovat kuitenkin rajallisia ja on kuvaustilanteita, missä mobiililaitte ei yksinkertaisesti riitä. Erilai-

silla apuvälineillä voidaan paikata mobiilijournalismin heikkouksia, mutta mojon liikkuvuus, eli koko menetelmän ydin kärsii, mitä enemmän toimittajan tarvitsee kantaa välineistöä ja vaihdella eri laitteiden välillä (Karhunen 2017, 21).

Visuaalisesti yhtenä mobiilijournalismin voittona pidetään gimbaaleja, jotka tekevät kuvasta sulavaa. Lisäksi verrattuna tuotantokameroiden ulkopuolisiin kuvanvakaajiin, puhelimelle tehdyt vakaajat ovat todella edullisia. Haastattelun tekeminen gimbaalilla on kuitenkin haastavaa, sillä puhelimeen liitetty mikrofoni ja vahvistin saattavat painaa liikaa, jolloin gimbaali ei pystykään vakauttamaan kuvaa. Lisäksi silmävalo on kirjaimellisesti teipattava gimbaaliin kiinni, jos siinä ei ole erillistä kiskoa lisäosille, eikä suuntamikrofoniakaan saa kiinnitettyä laitteeseen ilman erillistä kiskoa. (Tahvanainen 2018a.)

Puhelimella kuvatessa ongelmia esiintyy, kun toimittaja on kaukana kohteesta, eikä hänellä ole mahdollisuutta siirtyä lähemmäs. Mobiililaitteilla zoomaaminen on vielä tois-
taiseksi mahdotonta, mikäli kuvan laadusta pidetään kiinni ja erityisesti TV:tä ajatellen kännykällä ei tulisi koskaan zoomata. Mobiilijournalistin zoomina toimivat hänen omat jalkansa. Mikäli kohteesta haluaa lähikuvan, on todella oltava aivan kohteen vieressä. Koskinen (2018) muistuttaa, että koska zoomia ei voida käyttää, on käytännössä mahdotonta tehdä erilaisia kuvamaalailuja esimerkiksi laajasta maisemakuvasta, kun kännykällä ei voida lukita tarkennusta kaukaisesta kohteesta. Normaalilla tuotantokameralla kohteen tarkennus zoomin avulla on mahdollista.

Lisäksi kuvan panorointi²¹ ja tiltaus²² kolmijalan päällä ovat hankalia mojolle, jolla ei ole gimbaalia käytössään. Kevyet kolmijalat ottavat usein värinää hennostakin kosketuksesta (Koskinen 2018). Mitä jykevämpää tekoa kolmijalka on, sitä painavampi se on kantaa, ja mitä painavampi kalusto on, sitä enemmän se jälleen syö toimittajan liikkuvuutta.

Joidenkin Android ja iPhone-mallien on myös todettu aiheuttavan pitkissä videoissa epäsynkkaa²³ äänen ja kuvan välillä. Siksi varsinkaan haastatteluja ei saisi kuvata liian pitkänä pätkinä, vaan tallennus kannattaa aina välillä katkaista ja aloittaa uusi videoklipp. (Podger 2018.)

Yhtenä mobiilijournalismin reunaehtona voidaan pitää valoa. Ainakaan vielä kännykät eivät pysty tuottamaan yhtä laadukasta kuvaa heikommassa valossa, kuin järeämpi tuotantokamera ja niissäkin on aina silmävalo. Puhelimen heikkomman tekniikan takia sen

---

²¹ Kamera liikkuu vaakatasossa.

²² Kamera liikkuu pystysuunnassa.

²³ Kuva ja ääni eivät kulje samassa ajassa.

pienemmät sensorit eivät päästä yhtä paljon valoa sisään kuvaustilanteessa ja valota kuvaa samalla tavalla kuin TV-kamerat (Karhunen 2017, 20).

Erityisesti Suomessa on huomioitava, etteivät kännyköiden akut välttämättä kestä talven kylmiä pakkassäitä, ja kosketusnäyttö ei tunnista kosketusta jähmettyessään, tai jos sormenpää on liian kylmä. Itse muistan ensimmäinen mojo-keikkani Yle Lahdessa, jonne lähdin onneksi toisen toimittajan kanssa, sillä puhelimeni ei vain toiminut. Elettiin loka-kuun loppupuolta, ulkona ei ollut edes kovin kylmä ja iPhoneeni akku oli täynnä ennen keikalle lähtöä. Jostain syystä paikan päällä puhelin silti sammui eikä lähtenyt enää päälle. Lopulta puhelin alkoi toimia jotenkuten varavirtalähteeseen kytkettynä, mutta toimiminen oli hankalaa, kun piti miettiä mihin koloon varavirtalähteen saa ujutettua puhelimen ollessa kiinni kolmijalassa.

Toisella keikalla olin kuvaamassa 10 asteen pakkasessa. Liki uuden iPhone 7-puhelimen akku näytti 80 prosenttia ennen kuvaamisen alkua, mutta ulkona 15 minuutissa akku väläytteli heikkoa arvoa, vaikka uuden puhelimen akun pitäisi kestää vielä normaalia paremmin.

Mobiilijournalismissa ei voi aina luottaa, että kaikki toimii. Tsekkauksen, tuplatsekkaukset ovat tärkeitä. Katso, että audio varmasti menee kameraan. Keikoille on lähdeittävä eri asenteella, vaikka ajatellaan että kamera riittää, niin ei riitä. Tarvitset lähestulkoon poikkeuksetta varavirtalähteen, ulkoisen mikin ja valon. (Koskinen 2018.)

Kännykällä kuvatessa akun keston epävarmuuden lisäksi suurin ongelma ainakin itselläni oli tilan puutos. Käyttämässäni iPhone 7:ssä tilaa jäi työssä tarvitsemieni sovellusten jälkeen melko vähän, ja joka keikalla tilarajat olivat lähes täynnä tai tila loppui. Lisäksi iCloudin maksuton tilamäärä 5 gigaa ei riitä kaiken materiaalin varastoimiseen. Erityisesti, kun toimittaja vasta alkaa kuvata kännykällä, kuvituskuvamateriaalia kertyy todella paljon.

Omilla kuvauskeikoillani huomasin, että Filmic Prohon saa tarvittaessa kuvattua materiaalia, jonka voi jättää sovellukseen, vähän kuin varastoon, jos puhelimen muisti on täynnä. Tällöin puhelimesta voi siirtää ensin materiaalit tietokoneelle, sitten Filmic Prosta puhelimelle ja lopulta viimeisetkin materiaalit koneelle. Menetelmä on suhteellisen toimiva, mutta vie aikaa. En löytänyt selkeää vastausta siihen, miksi Filmic Prohon voi tallentaa materiaalia, vaikka puhelimen tila on täynnä. Filmic itsessään ei ole yhdistettynä verkkoon, eikä mihinkään pilvipalveluun. Yksi mahdollisuus on, että puhelimen ”kamerullan” sisältö tallentuu muistikortille ja Filmicin sisältö vastaavasti puhelimen omaan

muistiin, tai toisinpäin. Pyrin selvittämään tätä asiaa opinnäytetyöprosessin aikana, mutta siihen mennessä, kun työn oli oltava valmis, ei vastausta vieläkään löytynyt.

Koska televisiokelpoisen materiaalin kuvaaminen vaatii puhelimeen erillisen sovelluksen, on kuvaus aina sovelluksesta riippuvainen. Yhdellä kuvauskeikalla käyttämäni Filmic Pro-sovellus lopetti toimimisen kokonaan. Ensin näyttö jäättyi, jonka jälkeen sammutin puhelimeni, että sain sovelluksen sammumaan. Lopulta ratkaisin ongelman niin, että poistin sovelluksen puhelimesta kokonaan ja asensin sen uudelleen. Aikaa sovelluksen kanssa taistelemiseen meni noin puoli tuntia. Lisäksi ulkopuolisen yrityksen sovelluksen käyttöehdot ja päivitykset ovat aina omistajayrityksen päätettävissä, joka kannattaa mobiilitekemisessä ottaa huomioon.

5.4 Suoran tekeminen mobiilisti

Ylessä kotimainen suora lähetetään tällä hetkellä LiveU:n lähetysreppua käyttäen, joka hyödyntää jopa kahdeksan sim-kortin verkkoyhteyttä yhtäaikaaisesti. Reppu on ollut luotettava ja nopea tapa tehdä kotimaan TV-suoria. (Lundan 2018.) Korkealaatuisen suoran voi saada aikaan mobiilistikin, ja menetelmä on helpottanut erityisesti kirjeenvaihtajien työtä. Tulevaisuudessa näyttää hyvinkin mahdolliselta, että myös Ylen aluetoimituksista tehtävät suorat TV-lähetykset, toimitettaisiin puhelinta käyttäen. Työtavan tiimoilta on ainakin järjestetty koulutuksia aluetyöntekijöille.

Ylellä mobiilisuorat tehdään sekä iOS että Android-laitteille saatavan LiveU Smart-sovelluksen kautta, joka lähettää suoraa kuvaa verkkoyhteyden avulla. LU Smart hyödyntää pääsääntöisesti mobiiliverkkoa ja voi käyttää kahta verkkolähdettä yhtäaikaisesti, jolloin suoran yhteys on vakaampi. Mikäli toinen verkkolähde tippuu ulos yhteydestä, sovellus jatkaa silti yhä toisen yhteyden turvin. (Lundan 2018.)

TV:n kannalta sim-kortissa on oltava rajoittamaton mobiilidatayhteys. Ulkomailla kuva-suoria varten on ehdottomasti hankittava paikallinen sim-kortti, jossa on vähintään 20 gigabittiä (GB) datasiirtoa kuukautta kohden. Toinen verkkoyhteys voi tulla esimerkiksi mokaavan avulla. Avoimia WiFi-verkkoja suorassa lähetyksessä kannattaa välttää, sillä verkot voivat olla epävakaita. Joissain verkoissa, kuten Ylen sisäisessä langattomassa verkossa, palomuri estää yhteyden kokonaan. (Lundan 2017.)

Suoraa tehdessä puhelimen akun tulisi olla täynnä ja varavirtalähteeseen kytkettynä. Siirrettävä datan määrä on suuri ja syö akkua nopeasti. Samalla tavalla, kuin toimitettua

juttua kuvatessa, pakkanen saattaa vaikuttaa akun kestoon merkittävästi. Akun keston kannalta on myös hyvä sulkea kaikki muut sovellukset puhelimesta kuvauksen ajaksi. (Lundan 2017.)

Mobiilisuora tehdään lähes samoilla laitteilla, kuin TV:seen toimitettu mobiilisisältökin. Kuvaustilanteessa tarvitaan silmävalo, mikrofoni sekä kolmijalka tai gimbaali. Kolmijalassa on oltava riittävästi korkeutta, sillä kännykkäsuora kuvataan toimittajan silmien tasolta. Mikrofonina mobiilisuorassa voi käyttää perinteistä kapulamikrofonia, joka yhdistetään kännykkään iRig pre-vahvistimella. Nappimikrofoni soveltuu kuitenkin suoran tekemiseen kapulaa paremmin. Ylellä suora tehdään Smart Lav-nappimikrofonilla, joka yhdistyy laitteeseen bluetooth-yhteyden kautta. Kaikki bluetooth-yhteydellä toimivat mikrofonit eivät ole yhteensopivia LU Smart-sovelluksen kanssa. Nappimikrofoni on suorassa luotettavampi kuin iRigin ja kapulan yhdistelmä, sillä iRigin on huomattu toisinaan aiheuttavan häiriötä ääneen. (Lundan 2017.) iRigin häiriölle ei ole selkeää syytä, mutta Lundan (2018) arvelee syyn johtuvan vahvistimen elektronisten osien heikosta suojauksesta, jolloin esimerkiksi lähellä olevan varavirtalähteen elektroniset osat vaikuttavat laitteen toimivuuteen.

LiveU Smart-sovelluksen parhaimpia ominaisuuksista on se, että se mahdollistaa useamman vastaanottokanavan käytön samanaikaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että useammalla kameralla voi kuvata yhtä aikaa samaa tilannetta eri kuvakoista, jolloin uutisten ohjaaja voi päättää reaaliajassa mitä kuvaa halutaan käyttää. Esimerkiksi Ylen Puoli Seitsemän-viihdeohjelma on käyttänyt kännykkää kakkoskameranaan suorien TV-juttujen aikana, jonka lisäksi myös kotimaan uutisissa kännykällä tehtyä uutissuoraa on kokeiltu toisen kuvakoon tuojana. (Lundan 2018.)

Vielä toistaiseksi LU-Smart ei salli paluuäänen tuloa sovelluksen kautta. Kännykkäsuoraa tekevän toimittajan on käytettävä toista puhelinta ja handsfree-kuuloketta ohjaajan ja uutisjuontajan komentoja kuullakseen. Kyseistä ongelmaa on kuitenkin lähdetty purkamaan ja sovelluksesta on tulossa lähitulevaisuudessa päivitetty versio, jossa komen-toäänet ovat kuultavissa suoraan sovelluksen kautta ilman erillistä puhelinta. (Lundan 2018.)

Erityisesti kirjeenvaihtajien suoria televisiolähetyksiä varten on varustauduttu niin sanottulla kuvamatolla, joka on käytännössä kuvituskuvaa kirjeenvaihtajan alueelta tai uutis-sisällön keskeisimmistä henkilöistä. Mikäli kuvayhteys pettää, voidaan tarvittaessa televisiossa näyttää kuvamatto, jossa toimittajan ääni kuuluu taustalla. Vaikka verkon kautta

tuleva mobiiliyhteys olisi heikko, ja vaikuttaisi kuvanlaatuun heikentävästi, saapuu ääni silti vastaanottimesta yleensä hyvänlaatuisena. Opinnäytetyön liitteistä löytyy sanalliset ohjeet LU Smart-sovelluksen käyttöön liitteiden sivulta 2: Puhelinsuora televisioon LiveU Smart-sovelluksella.

5.5 Uutisjutun tekeminen mobiilisti

TV:tä tehdessä puhelimella kuvataan pääsääntöisesti vaakatasossa. Pystykuvaa käytetään hyvin harvoin, ja useimmiten kyse on silloin sosiaalisen median sovellukseen suoraan julkaistavasta materiaalista, jonka pohja vaatii vertikaalisen kuvan, kuten Snapchat. Tammikuun lopulla Ylellä presidentinvaalien alla toimittaja Tanja Perkkiö sekä kuvaaja Heikki Haapalainen sovelsivat kuitenkin TV-uutisissa 26.1.2018 vertikaalista kuvaa hausalla tavalla yhdistämällä kolme 9:16 kuvasuhteen kuvaa yhdeksi 16:9 kuvasuhteen kuvaksi. Vaikkakaan juttua ei oltu tehty mobiilisti, antaa esimerkki hyvän ajatuksen siitä, kuinka luovuuden käyttö on enemmän kuin sallittua TV-uutisten kohdalla.

Kuva 4. Vaaliurnien pukukoodi (Heikki Haapalainen / Yle).

Mojo-työskentelyn lähtökohta on päästä lähemmäs, oli kohteena sitten asia, esine, ihminen tai tapahtuma. Se, minkälaista juttua toimittaja on tekemässä, määrittelee paljolti, millaista kuvakerrontaa juttua varten tarvitaan. Kun kuvataan TV-juttua mobiilisti, on tärkeää, ettei TV:n perus kuvaselementeistä ja lainalaisuuksista tingitä, eikä tuotannon laatu heikkene. Toisaalta mobiili mielentila tarkoittaa myös sitä, että irtaannutaan liian

tiukasta kaavasta ja pohditaan jutun toteutuksia uudelta kannalta; osittain kyse on siis laitteesta ja osittain kyse on muutoksen ja innovatiivisuuden mielentilasta.

Kun kuvauskeikalle lähdetään mobiilivälineiden kanssa, on varmistettava, että oikeat välineet ovat mukana, puhelimen akku on ladattu tai mahdollisesti gimbaalin akku on täynnä. On muistettava myös ottaa silmävalo ja sen eri värikalvot mukaan lämmintä ja kylmää valoa varten. Ennen kuvauskeikkaa on myös tärkeää varmistaa, että kuvauspuhelimien kuvamuisti on tyhjä, tai että puhelimessa on tarpeeksi tilaa videoille.

Kuvaustilanteessa puhelin on laitettava lentotila-asentoon ja WiFi-yhteys on suljettava (Borum 2016c, 136). Lentotila ja suljettu WiFi estävät puheluiden ja viestien vastaanottamisen kuvaushetkellä, sekä sovellusten ilmoitukset. Edellä mainittu tietoverkkoliikkeitä näyttäytyä videolla hiljaisina taukoina. Lentokonetila auttaa myös akkua kestämään pidempään.

Kuva 5. Filmic Pro kuvatessa (Ruska Paronen).

Yksityiskohtaisempi ohje älypuhelimien Filmic Pro-kuvaussovelluksella kuvaamiseen löytyy opinnäytetyön liitteistä liitesivulta 4: TV-jutun kuvaaminen Filmic Pro-sovelluksella.

Leikkaamista ajatellen olisi hyvä, että yksi kuva kestäisi vähintään 10 sekuntia (Borum 2016c, 114), mutta itse suosittelen pidempiä otoksia, esimerkiksi 20 sekunnin kuvia. Jotkut TV-kuvaajat saattavat kuvata usean minuutin kuvituskuvapätkiä, joissa he muuttavat

kameran asetusta ja kuvakokoja, nauhoituksen ollessa päällä koko ajan. Taustalla saattaa olla esimerkiksi totuttu työtapa, jossa kuvituskuva siirretään sellaisenaan editointiohjelmaan ja monen videoklipin sijasta juttu leikataan parista kuvapötköstä. Tämä ei kuitenkaan mojolta luonnistu, sillä useamman minuutin kuvapätkät vievät siirrettäessä valtavasti aikaa, sekä tilaa puhelimesta. Mojolle napakat, hyvät kuvat ovat sekä ajallisesti että editoimisen kannalta parempi vaihtoehto.

Kun kuvaustilanne on ohi, on tärkeää tarkistaa vielä haastateltavan ollessa paikalla, että nauhoitettu materiaali todellakin löytyy kuvauspuhelimesta ja ääni kuuluu kuvissa. Huomioitavaa on, että myös kuvituskuva kuvataan äänen kanssa.

Ylellä TV-juttua kuvatessa hyvin usein haastattelusta televisioon päätyy alle minuutti. Kuvauskeikalta saatua haastattelua käytetään mahdollisesti myös radiossa pidempänä versiona, jolloin materiaalia kerätään pelkkää TV-juttua enemmän. Haastattelusta ei silti kannata tehdä liian pitkää, jotta myöhemmässä työvaiheessa radion lähetyksivirtamateriaalin mahdollisesti vastaanottavalla toimittajalla ei ole liikaa audiota läpikäytävänä ja leikattavanaan.

Mobiilisti kuvattaessa voi olla parempi tehdä haastattelu ensin, jonka aikana voi jo pohtia kuvituskuvan rakentamista mielenkiintoisten pätkien ympärille. Silloin editoinnissa säästyy aikaa, kun rakenne on selvillä ja materiaalia juuri oikean verran. Toisaalta kaikkea tapahtuvaa ei voi suunnitella etukäteen ja tilanteessa kannatta reagoida sen vaatimalla tavalla, eli kuvata ensin, jos tarve vaatii.

Hyvänä vaihtoehtona mobiilityöhön on käyttää esimerkiksi radiota ja verkkoa varten perinteistä nauhuria, jolla pidemmät haastattelut voi äänittää. Kamera laitetaan tällöin vasta päälle TV:n täsmäkysymyksiä²⁴ varten. Kun videomateriaalia on vähemmän, säästyy puhelimesta tilaa, eikä editointivaihe käy liian raskaaksi. Oman kokemuksen perusteella usein Ylellä TV-juttu laitetaan haastatteluissa edelle, vaikka samalla kertaa kerättäisi myös radiomateriaalia. Radiohaastatteluista tulee herkästi epäradiomaisia, eli vähemmän kuvailevia ja keskustelunomaisia, kun haastattelu nauhoitetaan TV-kameralle. Edellä mainittu useamman välineen työnkulku voisi olla oiva vaihtoehto työntekoon, vaikka kuvauskeikalla käytettäisiin puhelimen sijasta järeämpää TV-kameraa.

---

²⁴ 2 tai 3 kysymystä, jotka on etukäteen taustahaastattelun tai aineiston perusteella valikoitu tärkeiksi kysymyksiksi, ja jotka ovat oleellimmat TV-käsikirjoituksen ja aiheen kannalta.

5.5.1 Kuvaamisen lyhyt oppimäärä

Juttua kuvatessa on huomioitava Ylen visualiset ohjeet. Esimerkiksi alueuutisissa televisiouutinen rakentuu usein tarinan ympärille, johon kuvataan alku, keskikohta ja loppu. Tarinat ovat kronologisia ja johdonmukaisia. Televisiouutisissakin on muistettava, että ensimmäinen kuva on se, joka vangitsee katsojan, joten tähän on kiinnitettävä huomiota jo kuvaushetkellä kuin editoidessakin. (Alueuutisten visuaalinen ohjeistus 2011.)

TV-juttua tehtäessä kuvakerronta rakentuu kohtausten ympärille, jotka puolestaan rakentuvat eri kuvakokoja käyttäen. Yksi kohtaus on usein 3 tai 5 erilaista kuvaa. Tärkeintä on näyttää katsojalle: missä ollaan, kuka tekee ja mitä tekee, eli aina on kuvattava vähintään laajakuva, puolikuva ja lähikuva. (Alueuutisten visuaalinen ohjeistus 2011.) Kohtauksessa peräkkäin käytettyjen kuvien välillä on oltava tarpeeksi suuri ero. Kahta saman kokoista kuvaa ei saa laittaa peräkkäin. Hyvä sääntö on jättää kuvien välille noin kaksi kuvakokoa eroa.

Yleisesti käytettyjä kuvakokoja on kahdeksan (Rajavaara 2016):

- YK, eli yleiskuva on mahdollisimman laaja kuva, jossa näytetään kokonaisuus tai paikka, jossa ollaan, mutta yksityiskohdat eivät vielä erotu.
- LKK, eli laaja kokokuva näyttää esitettävän asian, kuten ihmisen ympäristössään. Kuvan yläpuolella on tilaa ja alapuolella on tilaa.
- KK, eli kokokuva esittelee kuvattavan asian tai ihmisen kokonaan, mutta tällä kertaa ylä- tai alapuolelle ei jätetä turhaa tilaa.
- LPK, eli laaja puolikuva näyttää esimerkiksi ihmisen reiden puolivälistä ylöspäin niin, että pään päälle ei jää turhaa tilaa ja alas lasketut kädet näkyvät kokonaan.
- PK, eli puolikuva esittää vain puolet ihmisestä. Kuva rajautuu suurin pirtein navan kohdalta ylöspäin ja pään päälle ei jää turhaa tilaa.
- PLK, eli puolilähikuva, joka rajaa ihmisen kainaloiden tai rinnan kohdalta, eikä pään päälle jää turhaa tilaa. Kuvassa tärkeintä on ihminen.
- LK, eli lähikuva näyttää ihmisen kasvot sekä olkapään kaartaa. Pään päälle ei jää yhtään tilaa ja päälaki saattaa jopa leikkaantua.
- ELK, eli erikoislähikuva, joka tuo esille yksityiskohdan, esimerkiksi osan kasvoista.

Kun ei tehdä suoraa uutista, kuvattavaa voi hyvin ohjeistaa tekemään jotain, joka on oleellista tarinan rakentumisen kannalta tai toistamaan jonkun asian, joka ei tullut kameralle ensimmäisellä kerralla. Jotta toiminta olisi mahdollisimman luontevaa, paras tapa on motivoida kuvattava toimimaan halutulla tavalla ilman, että häntä suoraan käskettäisiin toimimaan niin. (Alueutisten visuaalinen ohjeistus 2011.) Esimerkiksi kuvattaessa juttua uudesta älypuhelimelle tehdystä terveys-sovelluksesta, voi kuvaaja pyytää kuvattavaa kohdetta näyttämään, miten sovelluksesta löytyy jokin tietty asia, sen sijaan, että kuvaaja pyytäisi kuvattavaa selaamaan sovellusta kameralle.

Jotta kuvien suunnat eivät vaihtele holtittomasti, puhutaan suojaviivasta, jota käytetään kuvauksessa apuna. Suojaviivan voi helposti käsittää, kun vetää kuvitteellisen viivan kuvattavan pääkohteen eteen ja kuvaa kaikki kuvat tietyltä puolelta tätä viivaa. Kuvitteellisen suojaviivan voi myös opetella ”ylittämään” oikein. Tämä onnistuu esimerkiksi neutraalien kuvien ja erikoislähikuvien kautta, tai esimerkiksi kameran ajolla, jossa viivan ylitys kirjaimellisesti näytetään.

Haastattelukuva on perinteisesti kultaisella leikkauksella rajattu; haastateltavan puolilähikuva vie ruudusta noin kaksi kolmasosaa niin, että katseen suuntaan jää tilaa, mutta haastateltava on selkeästi kuvassa etualalla. Mobiilijournalismissa voisi tosin kokeilla, miltä näyttäisi, jos haastattelija olisikin kuvassa mukana, tai jos haastattelu olisikin tehty liikkeen aikana, vaikka kävellen.

Videota kuvattaessa kuvattava kohde kannattaa aina valita parhaan valon mukaan ja joskus se tarkoittaa huonompaa taustaa. Silmävalo on kuvauksessa lähes ehdoton. Silmävalon avulla haastateltava saadaan valaistua hyvin ja se voi toimia lisävalona myös toimintaa kuvatessa. Silmävalossa on tärkeää valita valon kalvo vallitsevan valon mukaisesti, eli kylmä tai lämmin.

Yksi kuvaamisen perussäännöistä on kolmipistevalaisu, jonka ymmärtämisestä on hyötyä, vaikka sitä ei tulisi aina orjallisesti noudatettua. Kolmipistevalaisuksessa kuvan valo rakentuu nimensä mukaisesti kolmesta valon lähteestä: päävalosta, täytevalosta sekä takavalosta. Päävalo on vahvin valonlähde, joka todella valaisee haastateltavan tai kuvattavan kohteen. Päävalo tulee kohteeseen nähden etupuolelta ja hieman sivusta, noin 45 asteen kulmassa. Täytevalo tulee usein vastakkaiselta sivulta päävalon kanssa, ja on voimakkuudeltaan heikompi (tarkoitus on estää suurempien varjojen muodostuminen). Takavaloa kuulee kutsuttavan myös hiusvaloksi. Sen tehtävänä on valaista kuvattava kohde takaa siten, että kohde irtoaa taustastaan, kuten haastateltava seinästä.

Valon kohdistamisessa tärkeää on lähinnä ymmärtää, että haastateltava tai kuvattava kohde on oltava tarkka ja selkeä. Ulkona päivänvalo riittää kuvattaessa usein hyvin, mutta sisätiloissa valon sijaintia ja määrää voi joutua pohtimaan enemmän. Sisätiloissa vaaleita pintoja ja ikkunoita kannattaa hyödyntää valaisun suunnittelussa. Ikkunaa voi esimerkiksi käyttää päävalona ja vaalea heijastava seinä haastateltavan sivulla ja takana toimivat täyte- ja takavaloina. Kuvaustilanteessa kannattaa mieluummin valita hieman alivalottunut kuva, jos kuvan valotasapainosta ei ole varma, sillä jälkikäteen kuvaa on helpompi kirkastaa kuin viedä valoa pois.

5.5.2 Visuaalisuus ja kuvakerronta

Televisio on visuaalinen väline, ja televisiouutisissa aiheen kuvallisuuteen ja kuvalliseen toteutukseen on kiinnitettävä huomiota. Mobiilijournalismin lisääminen voi parhaimmillaan raikastaa Ylen uutisten visuaalista ilmettä, sillä laite mahdollistaa erilaista kuvakerrontaa kuin mitä aikaisemmin on tehty. Laajemmassa mobiilijournalismin kontekstissa kuvauskopterit ja GoPro:t vievät katsojan ilmaan ja veden alle. Suppeammassa kontekstissa älypuhelimella tehdyt uutiset saavat uusia kuvakulmia ja lisää liikettä. Toimittajan ja haastateltavan vuorovaikutus voi myös mojon kautta lisääntyä, jos toimittaja hyppää tarinaan itse sisälle.

Koskisen (2018) mukaan televisiokerronnan nykyinen kompastuskivi on se, että sen kerronta on pönöttävää:

On pönöttäviä toimittajia ja pönöttäviä haastateltavia. On kamalaa, että yhä puhutaan ständeissä, joissa sananmukaisesti seisotaan ja pönötetään.

Kun televisiokuvausta lähdetään tekemään mobiilisti, on ajattelutapaa muutettava laitteen mukana. Mobiilijournalistin tulisi irtaantua kankeudesta ja pohtia, mitä uutta kännykkä voisi tuoda kuvakerrontaan ja visuaalisuuteen, miten keikalla laitteesta saisi kaiken hyödyn irti. Kännykkä kannattaa siis laittaa esimerkiksi kirjojen väliin hyllylle tai lampun päälle, paikkoihin ja kuvakulmiin, joita suurella kameralla olisi mahdotonta saada (Tahvanainen 2018a).

Mojo on tapa ajatella. Kun mobiilijournalistit puhuvat ständeistä, tarkoitetaan sillä, että toimittaja on itse mukana toiminnassa. Edellä mainittu toiminta voi olla vaikkapa pyöräilyä tai juoksua. (Koskinen 2018.)

Ylen alueuutiset pyrkivät panostamaan uutisten elämyksellisyyteen ja kokemuksellisuuteen, jossa toimittaja on paikalla kokemassa asian katsojan puolesta (Tahvanainen 2018a). Koskisen (2018) mielestä mobiilijournalismin yksi tärkeimmistä ominaisuuksista onkin ”itse koetun” journalismin teon helpottuminen. Kun toimittaja on itse mukana toiminnassa, eikä toiminta tapahdu kameran toisella puolella, myös toimittajan ilmaisu, niin kuvallinen kuin sanallinenkin, on ilmavampaa.

Ivo Burumin (2016c, 119) mukaan, mikäli toimittaja ei ole lähellä tilannetta tai ihmistä, yhtä hyvin hänen ei tarvitsisi olla paikalla ollenkaan. Myös Karhusen (2017, 28) mielestä mojon läheisyys kohteeseen tarkoittaa, että mobiilijournalisti ei ole tarinan reunalla vaan sisällä tarinassa. Vasta, kun toimittaja on itse kokeillut kuvata mobiilisti, hän ymmärtää, että läheisyys kuvattavaan on sekä kuvainnollista että kirjaimellista. Puhelimen on todella oltava liki kuvattavan kasvoissa kiinni, jotta haastateltavasta saa kauniin kultaisen leikkauksen, erikoislähikuvista puhumattakaan. ELK:n ottaminen vaatii siis tietynlaista röhkeyttä, jos kasvoista halutaan kuvata vaikka silmiä, on mentävä hyvin lähelle haastateltavaa, mikä voi tuntua tukalalta sekä kuvaajalle, että haastateltavalle.

Soolojournalismia ajatellen kuvaustilanne ei tuo oikeastaan muita haasteita kuin haastattelutilanteen, jota ei useimmiten itse pysty kontrolloimaan reaaliajassa kameran takaa. Toimittajan on oltava hyvin perillä siitä, mitä on tekemässä: on otettava valkotasapaino, kohdistettava tarkennus sekä valotus, hahmotettava mikrofonin paikka ja oma paikka kuvaustilanteessa suhteessa haastateltavaan ja tarkistettava mikrofonin toimivuus. Lopulta, mikäli toimittajasta näkyy enemmän kuvaruudussa, kuin alun perin oli tarkoitus, antaa menetelmän käyttö hieman epätäydellisemmät kuvat anteeksi. Laatuvaatimukset eivät voi olla yhtä rajut, jos toimittaja tekee töitä yksin ja nopeassa aikataulussa. (Koskinen 2018.)

Mojo-tekemisessä voi pohtia sitäkin, että vaikka joku keikka on mahdollista hoitaa puhelimella kuvaten, onko sitä mahdollista tehdä yksin. Olin kuvaajan kanssa tekemässä TV-juttua Lahden kaupunginteatterin Täällä Pohjan Tähden alla-esityksen ensi-illasta, tarkoituksena oli kuulostella mitä ajatuksia esitys vieraisissa herätti. Aikaa oli hieman ennen esitystä, noin 20 minuuttia väliajalla ja hetki esityksen jälkeen. Kameran kanssa oli kirjaimellisesti juostava. Vaikka lopulliset kuvat olisivat olleet täysin mobiilisti toteutettavissa, tilanne olisi ollut melko mahdoton ja kaoottinen yhden henkilön tehtäväksi.

Tunteet esille

Nykyään tunteet ovat entistä enemmän läsnä journalistisissa tuotoksissa. Ennen uutisoinnissa pyrittiin välttämään tunneilmaisuja, mutta 1990-luvulla uutisetkin alkoivat tunteellistumaan. Avoimesta ja niin sanotusta aidosta tunneilmaisusta on tullut uusi ihanne. Tänä päivänä oikein käytettynä tunteellisen kerronnan ajatellaan tukevan informaation välittämistä, siinä missä sen ennen on argumentoitu olevan vedenjakaja populistisen journalismin ja ”aidon” kriittisen journalismin välillä. (Väliverronen 2009, 193–204.)

Myös Ylellä alueuutisten visuaalisessa ohjeistuksessa (2011) kehoitetaan hyödyntämään tunteita uutiskerronnassa. Haastateltavan tunneilmaisun voimaa saa lisättyä esimerkiksi erikoislähikuvilla. Tunteiden kuvaamista ei kannata vieroksua, uutinen ei vesity, vaikka se kerrottaisiinkin tunteen kautta.

Kaikki lähtee uutisen näkökulmittamisesta. Aina itsessään jokin asia ei ole uutinen, vaan kärki voi olla tunteessa. (Koskinen 2018.)

Jutun vallitseva tunnetila kannattaa myös huomioida spiikkejä tehdessä. Miten asiat kannattaa kielellisesti ilmaista ja millaista ääntä ja rytmiä kannattaa käyttää. Spiikkauksen voi tehdä suoraan kentällä autenttisessa ympäristössään tai studiossa. Tärkeää kuitenkin on, että uutisen spiikkaus on elävää, eikä monotonista virtaa. Ääni on videossa tärkeä elementti ja spiikit kuuluvat samaan osioon äänen kanssa. Spiikkien laadusta on pidettävä huolta.

5.5.3 Editointiprosessi

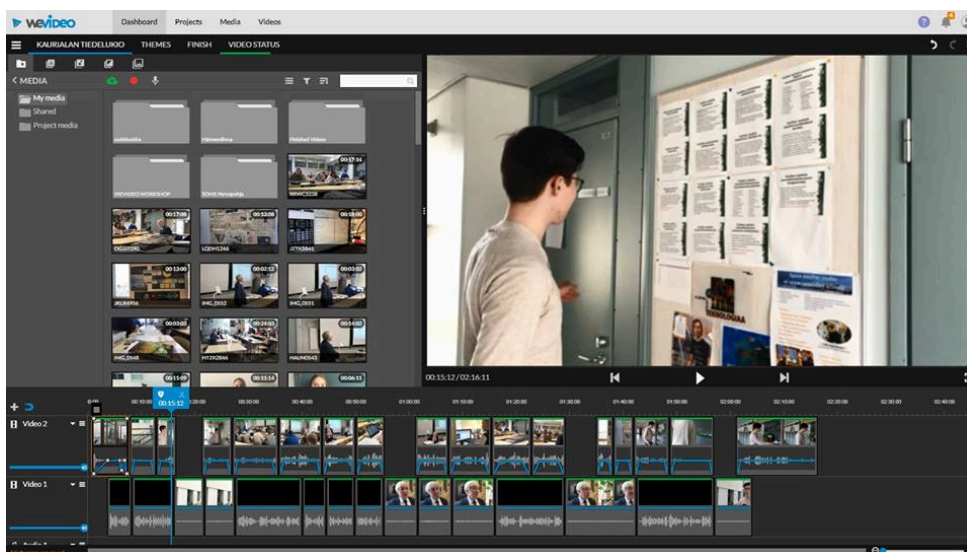
Ylellä käytetään toimitusjärjestelmänä Avid iNews-ohjelmaa, joka on tarkoitettu niin TV:n kuin radionkin uutis-, ajankohtais- sekä viikoittaisohjelmien tiedonhankintaan, suunnitteluun ja käsikirjoitusten sekä lähetysten tuottamiseen. iNewsissä suunnitellaan myös uutislähetys, joka koostuu muun muassa ajolistasta, juttujen käsikirjoituksista, sähköteksteistä ynnä muista tuotantoteknisistä merkinnöistä. iNewsissä TV-juttuun liitetään myös tegut²⁵ oikeille paikoilleen ajastettuina.

---

²⁵ Haastateltavan sekä tekijöiden nimi- ja titteliplakaatti (nimiplanssi), joka ajastetaan iNews ohjelmistossa TV-juttuun oikealle kohdalleen.

Ylellä TV-juttu editoidaan pääsääntöisesti Avid MediaComposer-ohjelmistolla, joka on asennettu muutamalle pöytäkoneelle jokaisessa toimituksessa. Sen lisäksi Ylellä on käytössään rajoitetusti kannettavia tietokoneita, joissa MediaComposer toimii ja on asennettuna. Valtakunnallisessa uutistoimituksessa editointi ja MediaComposer-osaaminen ovat kuvaajien harteilla ja sama pätee alueilla, vaikka alueilla kuvaajat saattavat toimia yhtäaikaisesti myös toimittajina.

Selainpohjaista WeVideo-editointiohjelmaa on Ylessä käytetty lähinnä sosiaalisen median videoiden tuottamiseen. Kevään 2018 aikana aluetoimittajia koulutettiin yhtenäiseen mojo-työnkulkuun, jossa myös TV-jutut editoitiin WeVideota käyttäen. Selainpohjainen WeVideo nähdään tällä hetkellä parhaana "kevyenä" edittinä, jolla kuka tahansa voi aloittaa editoimisen ja tehdä TV-juttuja. Aivan valmista TV-uutista WeVideolla ei saa aikaan, vaan lähes valmis video on tallennettava sovelluksesta tietokoneelle, jonka jälkeen se siirretään lähetyksjärjestelmään Avid MediaComposerin kautta. Toisin sanoen videomateriaali on siirrettävä aina toiseen editoriin, vaikka se tehtäisi WeVideolla.

Kuva 6. TV-jutun runko WeVideon editissä (Ruska Paronen).

Editoidessa WeVideon etuna on yksinkertaisuus, jonka takia ohjelmisto on nopea ottaa käyttöön. Lisäksi, koska WeVideossa kaikki on tallennettu verkkoon, voi jutun editoimista jatkaa missä tahansa koneesta riippumatta. Kaikki editointiohjelmit, joita olen itse kokeillut, toimivat mielestäni lähtökohtaisesti hyvin samalla tavalla. Näin ajatellen yksinkertainen WeVideo voi olla myös porttina vaikeampien editointiohjelmistojen haltuun ottoon myöhemmin.

WeVideolla materiaali tallennetaan ”pilveen”, jolloin jaetussa kansiossa sitä voi muokata tai käyttää kaikki, joilla on oikeus kyseiseen kansioon. Esimerkiksi jokaisella aluetoimituksella on oma kansio, jonka alle kaikki alueen WeVideossa tehdyt tuotokset tallennetaan. WeVideossa on myös suhteellisen paljon muokkausmahdollisuuksia, kuten värikylläisyyden säätö ja kirkkauden muokkaaminen, sekä useamman audio- ja videoraidan muokkaaminen ja lomittaminen.

WeVideon yksi ongelma on siinä, että sovellukseen mahtuu tietty määrä videomateriaalia, ja mikäli usea ihminen käyttää samaa lisenssiä (tunnuksia), voi tila loppua nopeasti kesken. Sovelluksen käyttöön pitäisi sopia esimerkiksi säännöt, joiden mukaan kaikki materiaali tyhjennetään aina tietyin väliajoin. Lisäksi usean videopätkän siirtäminen sovellukseen vie todella kauan aikaa, ja esimerkiksi 40 videoklipin editointi TV-jutuksi on aika työlästä. WeVideo tarvitsee myös verkkoyhteyttä toimiakseen, ja mikäli yhteys ei toimi kunnolla, on materiaalin ulosottaminen, eli lataus tietokoneelle mahdotonta. Tämä hankaloittaa tietysti kiireisellä aikataululla sitä, ettei juttua välttämättä saada TV:seen aikataulussa. Myös, mikäli useampi henkilö käyttää samoja tunnuksia ja koittaa ladata materiaalia ulos samaan aikaan, joutuvat videot jonoon.

TV-juttua tehdessä on tärkeää muistaa, että toisin kuin somevideoon, juttuun ei liitetä Ylen vesileimaa, tai valmiita teguja, tai tekstejä ynnä muuta sosiaalisen median grafiikkaa. TV:n videomateriaali halutaan arkistoida ”raakana”.

WeVideon yksi suurimmista heikkouksista on audiomittarin puuttuminen, mikä tarkoittaa, että äänen tasot on aina kuunneltava korvakuulolta. Kun juttu siirretään MediaComposeeriin, voi siellä äänentasoja vielä jonkun verran muuttaa, mutta se on melko työlästä. Ylellä TV-juttuja ja satasia varten tarvitaan myös videon alkuun kahdentoista still-kuvan²⁶ verran hiljaisuutta ja loppuun yhteensä viisi sekunttia hiljaisuutta. Itse koen, että nämä ovat helposti havaittavissa MediaComposerilla, joten jätän juttuun ”pelivaraa” siirtäessäni sitä Avidiin, jossa hiljaisuudet leikataan. Mikäli jutussa ei ole tarpeeksi materiaalia alussa ja lopussa, joudutaan palaamaan WeVideon, editoimaan juttu puutteellisilta osilta uudestaan, ottamaan video uudestaan ulos ohjelmasta tietokoneelle ja siirtämään se uudelleen Media Comoseriin.

---

²⁶ 50 fps asetuksilla kuvattuna 1 sekunti videokuvaa on 50 still-kuvaa. 12 still-kuvaa sekunnista on noin neljäosa sekunttia. Mutta Ylellä jutun alkuhiljaisuudessa still-kuvien määrä on aika tarkkaan laskettu jutun alussa.

Avidin MediaComposerista valmiit jutut lähetetään lähetyjärjestelmään. Alueilla lähetyjärjestelmä on toistaiseksi vielä VidiGo. Pasilassa ja alueilta valtakunnallisiin uutisiin materiaali siirretään MediaComposerista Marquis Medway-ohjelmistoon²⁷. WeVideon käytöstä ja materiaalin siirtämisestä MediaComposeriin löytyy tarkempi ohjeistus opinnäytetyön liitteistä liitesivulta 9: Editointi WeVideolla ja siirto lähetyjärjestelmään.

5.6 Ohjelmistot päivittymässä

Ylellä on menossa kevään 2018 aikana investointihanke, jossa Mediapoliksen ATVU-pajaan hankitaan Pasilassa käytössä oleva VizRt Mosart-järjestelmä. Kyseisen järjestelmän käyttökoulutuksia on tarkoitus järjestää jo loppukeväältä ja kesällä 2018. Viimeistään elokuussa 2018 VidiGosta luovutaan lopullisesti alueilla. (Sarlin 2018.) Näin ollen opinnäytetyössä selitetty työnkulku alueilla tulee muuttumaan hieman.

Ylen aluetekniikan esimiehen Anssi Leppäsen (2018) mukaan yhtiössä pohditaan myös löytyisikö markkinoilta sellaista palveluntarjoajaa, jolta saataisiin sekä perus ”pöytäkone-editti” että kevyt, selainpohjainen ja kaikkialla toimiva editti. Tutulta Avidilta löytyy Leppäsen (2018) mukaan puolivalmis järjestelmä, Central, jota pilotoidaan tällä hetkellä aluetoimituksissa Lounais-Suomessa sekä Kaakkois-Suomessa. Puolivalmiiksi Centralin tekee esimerkiksi se, ettei järjestelmään ole saatu grafiikkojen lisäys mahdollisuutta tai esimerkiksi tekstien lisäystä, jolloin somevideoita ei voitaisi tehdä ja edelleen niitä varten tarvittaisiin kolmas editti, kuten WeVideo.

Ylellä on pohdittu myös sellaista työnkulkua, jossa kaikki materiaali tallennettaisiin keskitettyyn tiedonhallintaan, eli ”pilvipalveluun”, jotta tiedostot olisivat kaikkien saatavilla. Nyt jokaisen alueen TV-materiaali sekä valtakunnallisen toimituksen TV-materiaali on tallennettu yksittäisten tietokoneiden kovalevyille. Keskitettyä tiedonhallintaa on kokeiltu tämän kevään aikana niin ikään Lounais-Suomen aluetoimituksissa sekä Kaakkois-Suomen aluetoimituksissa. Käytettävänä ohjelmistona on toiminut Avid Interplay.

Lisäksi Ylellä on pohdittu muitakin kuvaussovelluksia Filmic Pron sijasta. Yksi mahdollinen on Ruotsin yleisradioyhtiö STV:n kehittämä Starling-ohjelmisto, jota yhtiössä testataan. Starling on tehty hyvin helppokäyttöiseksi mobiilia TV-kuvausta ajatellen. Sovelluksen käyttäjä ei voi Leppäsen (2018) mukaan epäonnistua, sillä tarvittavat säädöt, kuten

---

²⁷ Median ja metadatan siirto- ja konvertointijärjestelmä.

oikea framerate, ovat automatisoitu. Lisäksi sovellukseen saa rakennettua suoran yhteyden pilvipalveluun, jonne videomateriaalin voi syöttää suoraan kuvaustilanteesta.

Starlingia ajatellen myös kuvauspuhelimeksi valikoidun iPhoneen merkitys korostuu jälleen, sillä kyseisen sovelluksen kohdalla Android-mallin puhelimet eivät toimi kaikkien sovellusten ominaisuuksien kanssa. Eikä liioin puhelimella tehtyjen suorien radioreportaasien tekemiseen käytetty Luci Live-sovelluskaan. (Leppänen 2018.)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä opinnäytetyössä lähdettiin selvittämään: milloin mobiilivideo on toimiva valinta uutisten tekemuodoksi, miten laadukas mobiilivideo syntyy ja mitä sen tekemiseen tarvitaan. Tavoitteena oli lisäksi selvittää milloin pelkkä puhelin ei riitä TV-uutisten kuvausvälineeksi. Tapaustutkimuksen keskeisessä osassa oli Ylen aluetoimituksille tehty TV-uutistoimittajan mobiilijournalistinen työnkulku, jonka toimivuutta tutkimuksen aikana testattiin. Tutkimuksessa pohdittiin myös sitä, mitä uutta mobiilikuvauksella voi tuoda TV-uutisten visuaalisuuteen.

Tutkimuksesta selvisi, että laadukkaan videon tekemiseksi älypuhelin tarvitsee paljon erilaisia lisävälineitä, joilla puhelimen omia puutteita korvataan. Kuvauskeikalla mukana on vähintään kannettava varavirtalähdettä, silmävaloa, kolmijalkaa tai gimbaalia, sekä yhtä tai useampaa erilaista mikrofonia.

Puhelimella kuvattaessa kuvaajan zoomina toimivat hänen omat jalkansa. Jokaisen eri kuvakoon saamiseksi kuvaajan on itse liikuttava lähemmäs tai kauemmas kohdetta. Hyvä uutisjuttu on tehty tarinan muotoon, jossa kuvitus tehdään kohtauksittain, yhden kohtauksen sisältäessä 3–5 erilaista kuvaa. Puhelimella kuvatessa jatkuva liikkuminen on raskasta, mutta laittaa kuvaajan miettimään uusia kuvakulmia jatkuvasti, mikä elävöittää kuvitusta.

Kun puhelimella kuvataan TV:tä, on puhelimesta löydyttävä kuvaussovellus, joka mahdollistaa HD-tasoisien kuvien kuvaamisen. Suomessa ja suuressa osassa Eurooppaa tämä tarkoittaa sitä, että kuvatun tuotoksen framerate on oltava 50 fps. Toistaiseksi markkinoilta ei löydy montaa videokuvaussovellusta, jossa framerate voi asettaa 50:een. Ylellä suositetaan Filmic Pro-sovellusta, jossa framerate 50 on mahdollinen. Laadukkaan mobiilivideon aikaansaamiseksi kuvaussovelluksesta on löydyttävä lisäksi kattava kirjo manuaalisia asetuksia esimerkiksi valotuksen, tarkkuuden ja valkotasapainon säätöön, jotka nämäkin löytyvät Filmic Pro-sovelluksesta.

Toistaiseksi TV:seen täysin mobiilisti tuotettua journalismia ei kannata tehdä muuta kuin suorana. Parhaimpaan lopputulokseen pääsee, kun mobiilivideo editoidaan kannettavalla tietokoneella tai pöytätietokoneella. Ylen aluetoimituksille tehdyn mobiilin työnkulun mukaan TV-uutisjuttu editoidaan selainpohjaisella WeVideolla lähes valmiiksi ja uutisjuttu viimeistellään tietokoneen työpöydälle asennetulla Avid MediaComposerilla.

WeVideon selainpohjainen editointisovellus on helppo käyttää, mutta sen puutokset huomaa, kun videokuvaa pitäisi värikorjata tarkemmin tai editoija tarvitsee audiomittaria näyttämään äänenvoimakkuuden. Ylellä suunniteltu mojo-työnkulku on hidasta, sillä mikäli MediaComposerissa huomaa jonkin asian olevan pielessä, on aina palattava WeVideon, avattava tiedosto, muutettava nämä kohdat, otettava tiedosto ulos koneelta ja siirrettävä se taas MediaComposeriin.

WeVideosta materiaalin siirtäminen MediaComposeriin tuntuu puuduttavalta välivaiheelta. Koin itse nopeammaksi ja paremmaksi työn kannalta tehdä TV-juttu kokonaan Avid MediaComposerilla, mikä tietysti sotii sitä ajatusta vastaan, että TV:tä olisi sujuvaa tehdä WeVideolla. Lisähuomiona WeVideon käytöstä on se, että jopa viidessä seitsemästä opinnäytetyöni aikana tekemässäni mobiilivideosta oli Avidiin siirrettäessä epäsynkkaa äänen ja kuvan välillä noin kahden tai kolmen still-kuvan verran.

WeVideon eduksi voidaan todeta, että kun TV-materiaali on jo valmiiksi WeVideossa, on somevideon tekeminen aiheesta näppärää, sillä materiaalia ei tarvitse erikseen siirtää editointiohjelmaan. Sosiaalisen median materiaalin editoimiseen WeVideo on toimiva editointiohjelma.

Mielestäni mojo-taitojen omaaminen on toimittajille suuri etu. Ammattikuvaaja ei aina ole käytettävissä, ja tilanteissa jotka vaativat nopeaa reagoitua kuka tahansa voisi lähteä kännykän kanssa kuvaamaan, kun tarvittavat perustaidot ovat hallussa. Mojo on hyvä tapa kuvata lapsia, eläimiä ja ihmisiä, jotka kokevat ison TV-kameran ahdistavana. Mojoa pystyy tekemään yksin ihan hyvin, varsinkin yksinkertaisemmissa kuvaustilanteissa. Kun toimittaja voi hoitaa helpommat kuvauskeikat yksin, vapauttaa se TV-kalustolla kuvaavia vaativimpiin projekteihin. Keveytensä ansiosta mojoa voi tehdä sellaisistakin paikoista, joissa TV-kameran kanssa olisi hankala liikkua, kuten talojen katoilta tai ahtaissa tiloissa.

TV-uutisten kohdalla ei mobiilijournalismi yksinään vielä sovellu kaikkien juttujen tekoon. Tarina, aikataulu ja halutun jutun laajuus määrittelevät hyvin pitkälti, miten uutisjuttu kannattaa kuvata ja kuinka mobiilisti se kannattaa toteuttaa (Borum 2016c, 114). Selkeitä kuvauskeikkoja, joissa mojo on altavastaajana, ovat tilanteet, joissa kohteen lähelle ei pääse. Lisäksi jatkuvan ja muuttuvan toiminnan kuvaaminen on mojona hankalaa, jos gimbaalia ei ole saatavilla. Kolmijalalla tehtynä mojossa jokaisen kuvakoon kohdalla kuvaajan on liikuttava, haettava hyvännäköinen kuva sekä asetettava tarkennus ja valotus uudelleen. Toisaalta edellä lueteltuja esimerkkejä vastaan voidaan argumentoida myös

siten, että mojo-lähtöinen ajattelu voi poikia uudenlaisia juttuideoita tai toteuttamistapoja ennestään mobiilisti hankalaksi koettuihin aiheisiin.

Kaikkine rajallisuuksinensa puhelin toimii mielestäni ihan hyvin perinteisessä kenttätyössä. Toisinaan koin vaikeaksi erikoislähikuvien ottamisen. Mikäli henkilön kasvoista halusi erikoislähikuvan, oli kamera työnnettävä todella tunkeilevan lähelle ja joskus tämä jäi häveliäisyyden takia tekemättä. Kuvattaville kohteille pitää usein selittää, miksi tullaan niin lähelle ja osa on pyytännyt jopa näyttämään lopputulosta kännykästä. Kaikkiaan kuvauskeikoilla parhaimman ja nopeimman lopputuloksen sain, kun erottelin mojo-työssä radiomateriaalin ja TV-materiaalin eri tallentimille tilan säästämiseksi ja editointiprosessin helpottamiseksi. Lisäksi editoin työt suoraan MediaComposerilla, koska osasin kyseistä ohjelmistoa käyttää.

Televisioon tehtävän mobiilijournalismin suurin kompastuskivi on tällä hetkellä se, että toimitetun jutun kohdalla prosessi on vielä melko hidas, vaikka puhelimella saa kuvattua nopeasti. Hitautta ilmenee erityisesti toimittajan vasta aloittaessa mobiilia tekemistä, mutta myös yleisen työnkulun kautta. Tärkeä kysymys mobiilitekemisen kehityksen kannalta on, miten työnkulusta saadaan sellainen, että kentältä saataisi materiaali lähes reaaliajassa kaikkien sitä tarvitsevien ulottuville. Lisäksi on hyvä pohtia, miten TV-jutun editointi olisi mahdollisimman yksinkertaista, mutta ei vaatisi useampaa välivaihetta tai editointiohjelmaa. Edellä mainittuihin ongelmiin on Ylessäkin herätty ja ratkaisuja etsitään paraikaa.

6.1 Soolojournalismi televisiossa

Blankenship (2016) on argumentoinut, että yleisesti katsottuna soolojournalismi laskee uutisten tasoa; kun kaiken joutuu tekemään itse, joutuvat soolojournalistit kiireen vuoksi käyttämään enemmän lähteitä, jotka tarjoavat niin sanotusti yhden pysähdyksen keikkoja juttujen koostamiseen. Mikäli toimittajilta vaaditaan uuden työtavan haltuun ottoa sekä soolokuvaamista ja toimittamista, on siis oltava myös valmiita antamaan heille aikaa laitteen opetteluun sekä jutun tekemiseen.

Mobiilijournalismi voi liikkuvuutensa ansiosta parantaa Ylen toimittajien itsenäistä työskentelyä ja mahdollistaa esimerkiksi eri aluetoimitusten alueen laajemman seurannan ja käsittelyn. Yhden henkilön toimitusryhmä ei kuitenkaan ole välttämättä nopeampi kuin

kuvaaja-toimittaja-työpari. Toisinaan kuvaaja ja toimittaja voivat olla jopa tuplasti nopeampia kuin yksi henkilö (Karhunen 2017, 7–8).

Ylen alueilla on myös viime vuosina panostettu siihen, että toimittajilla on aikaa perehtyä aiheisiin kunnolla ja valmistella juttuja, sekä tuotettu TV:n uutisjuttuja yhdessä kuvaajan kanssa. Pääsin itse myös harjoittelussani Yle Lahdessa tekemään TV-juttuja kuvaajan kanssa ja välillä mojoa yksin tehdessäni kaipasin kuvaajaa seurakseni keksimään ideoita kuvitukseen sekä laittamaan tavaroita kasaan, jotta itselläni jää aikaa luoda turvallista ja rentoa ilmapiiriä haastateltavalle, sekä tarkentaa täsmäkysymyksiäni. Tulevaisuudessa, mikäli mojon tekeminen lisääntyy, on varmistettava, että työtapo ei käy liian raskaaksi toimittajalle itselleen, jonka lisäksi aikaa riittää juttujen tekoon ja suunnitteluun.

Voisin kuvitella, että jatkossa työtapo pirstaloituu siten, että joku toinen toimittaja saattaa kuvata juttua varten jotain osaa järeämmällä kameralla, ja joku toinen hakea nopeasti esimerkiksi satas-materiaalit haastateltavalta, kenties toisessa kaupungissa.

Irlannin yleisradion toimittajat ovat rakentaneet mobiilijärjestelmiä tuotantokameroihin, eli molemmilla voi kuvata samaan aikaan ja pallotella kumman haluaa ja missä mobiili toimii (Koskinen 2018).

Mojo voi toimia oivana lisänä myös parityössä. Toinen kuvaaja voi kuvata tilannetta kopertikameralla tai tuotantokameralla, kun taas toinen kuvaaja kuvaa kännykällä esimerkiksi haastattelut. Tällaista työtapoa voidaan käyttää vaikkapa tapahtumissa.

6.2 Kuvakerronnan raikastaminen

Erilaisten kansainvälisten vertailujen mukaan TV-uutisten katsojaluvut ovat jatkuvassa laskussa, vaikkakin prosentuaalisesti lasku on vielä melko pientä. TV-uutisten katsojakunta vanhenee koko ajan ja uusi sukupolvi ei välttämättä löydä tietään perinteisen television ääreen enää lainkaan. Muuttuvat mediamarkkinat ja teknologian kehitys ovat asettaneet taloudellisia sekä teknisiä paineita niin television uutisten ulkoasulle kuin julkaisualustalle itselleen. (Nielsen & Sambrook 2016.)

Mobiilijournalismin lisääminen Ylen TV-uutisissa voi osaltaan raikastaa uutisten kuvakerronnallista ilmettä sekä helpottaa uutisten valmistumista uuden teknologian ja uusien mahdollisuuksien kautta. Lisäksi voidaan ajatella, että uudet tekijät, jotka eivät ole opiskelleet ammattikuvausta, tuovat niin sanottua laatikon ulkopuolelta ajattelua uutisten tekemiseen.

Organisaation muisti on hyvin ominaista kaikille pitkäaikaisille yrityksille, ei vain televisioyhtiöille. Monesti sorrutaan seuraamaan samoja rutiineja, joko vahingossa tai tuttuuden tuoman kätevyuden takia. Esimerkiksi televisiouutistoimistot sortuvat usein uutisten visuaalisuudessa seuraamaan vanhoja, hyväksi todettuja rutiineja. Monesti on helpompaa tukeutua tuttuun sabluunaan, jos aikataulu on tiukka, ja erityisesti jos toimittaja tekee vielä kaiken toimitustyön sekä videon editoimisen yksin. (Blankenship 2016, 18.) Uusi helpompi tai kevyempi teknologia ei siis ole mikään suoraviivainen ratkaisu uutisten kuvakerronnalliseen uudistamiseen, vaan kyse on kokonaan vanhojen toimintamallien uudistamisesta.

Myös Koskisen (2018) mukaan kuvakerronnan uudistaminen ei synny pelkästään yhden henkilön toimesta, eikä monilla yksittäisillä työntekijöillä ole edes rohkeutta tehdä jotain kokonaan uudella tavalla, ilman työyhteisön yleistä tukea. Visuaaliset kokeilut vaativat avointa ilmapiiriä, sekä ideoiden sparrausta.

Aikataulu tai yksintyöskentely eivät toisaalta ole mitään syytä sille, ettei soolotoimittaja pohdi visuaalisia valintojaan tai kuvakulmiaan eri kanteilta. Tämän pitäisi olla omiaan liikkuvan kuvan journalistiselle prosessille. (Koskinen 2018.)

6.3 Muutosvastarinta

Ehkä yllättävin asia, johon opinnäytetyöprosessini aikana törmäsin, oli yhtiön sisällä vallitseva muutosvastarinta, joka nosti päätään eri yhteyksissä. Sekä aineistona käyttämäni haastattelujen, että yksityisten keskustelujen perusteella tuntuu siltä, että Ylellä osa tekijöistä suhtautuu mobiilitekemiseen hyvin vastahakoisesti.

Mobiilijournalismin on argumentoitu sysäävän kahden ihmisen työt yhden ihmisen niskoille, sillä edullista työtapaa on käytetty säästösyistä. Lisäksi useat TV-uutisia toimittavat ovat sanoneet, ettei yhden henkilön tuotantoryhmä pysty samaan laatuun ja lopputulokseen kuin kuvaaja ja toimittaja. (Karhunen 2017, 15–16.) Nämä saattavat olla myös pelkona niillä ihmisillä, jotka suhtautuvat mojo-työhön varauksella. Lisäksi ammattikuvavaajat saattavat pelätä, että uutisten kuvauksellinen taso laskee, kun kuka tahansa toimittaja voi kuvata TV-uutisia sen kummemmin kuvauksen lainalaisuuksia tuntematta.

Itse toivoisin kovasti rohkeutta kaikille niille, jotka epäilevät kykyjään mojo-työssä ja kehottaisin heitä ehdottomasti kokeilemaan työtapaa, kuin myös niitä jotka ovat pitkään kuvanneet, sillä uuden työtavan opettelu voi tuoda uutta energiaa ja näkökulmaa vanhaankin työmalliin.

Mobiilitekemiseen olisi hyvä kehittää vieläkin selkeämpi strategia. Mojo-koulutukset ovat olleet hyvä alku, mutta pitäisi tehdä selkeä malli siitä, millaisissa tilanteissa mobiili toimii, eli missä sitä kannattaisi ehdottomasti hyödyntää, ja kannustaa kaikkia kokeilemaan mojo-kuvaamista. Hyvä alku mobiilikuvaamiseen on somevideon tekeminen, jossa myös WeVideo tulee tutuksi ja on parhaimmillaan. Ylellä on ohjeet siihen, miten somevideo taipuu muutamalla muokkauksella televisioon, joten materiaalin ollessa hyvää, voi sen jopa julkaista lähes sellaisenaan TV:ssäkin.

6.4 Jatkotutkimuksia aiheesta

Kun mobiilijournalismia aletaan käyttää TV-uutiskeikoilla yhä useammin, mielenkiintoista olisi jatkaa nykyistä tutkimusta siten, että kysyisi toimittajien kokemuksia työtavasta ja työnkulusta. Lisäksi olisi mielenkiintoista selvittää, miten mobiilin lisääminen on konkreettisesti vaikuttanut kenttätoimittajien työntekoon, ja käyttääkö todellisuudessa kukaan muu puhelinta kuvaamiseen kuin ammattikuvaustaisemat mediatoimittajat.

Mobiilijournalismin puolestapuhujat, puhuvat usein UGS:stä (user-generated stories), eli vapaasti suomennettuna käyttäjälähtöisistä tarinoista. Mojon helppous, kännykän tuttuus välineenä sekä sosiaalinen media mahdollistavat kaikille ihmisille tavan luoda omaa mediasisältöään. Olisi mielenkiintoista nähdä, miten Ylellä voitaisi hyödyntää yleisölähtöistä kuvaa esimerkiksi uutisissa tai muussa mediasisällössä. Esimerkkinä voisi olla kyläyhteisöjen, yhdistysten tai nuorten tuottama uutissisältö, joka suodatettaisi journalistisen harkintaprosessin läpi, tehtäisi mahdollisia muokkauksia, mutta voitaisi käyttää osana julkaisuissa (journalistista päätösvaltaa ei tietenkään tule luovuttaa). Tätä olisi mielenkiintoista tutkia esimerkiksi uutistyön näkökulmasta sekä paikallisuuden lähtökohdista. Olisiko esimerkiksi mahdollista luoda jokin portaali kansalaisuutiskuvamateriaalin lähettämiseksi, jota Ylellä voitaisi käyttää, tai joku formaatti, jossa materiaalia näytettäisi.

LÄHTEET

AINEISTO

ATVU-paja/alueet manuaali: Lähetykset ja yhteinen käytäntö. N.d. PDF-tiedosto. INTRANET. Viitattu 23.4.2018.

Eintola, A., Huittinen A., Kemppainen J., Koski J., Kymäläinen S., Pitkänen T., Pylväs A., Riikonen J. 2011. Alueuutisten visuaalinen ohjeistus 18.1.2011. Google Docs. INTRANET. Viitattu 14.3.2018.

Koskinen, V. 2018. Yle Lahden toimittaja. Ylen toimitus, Lahti, Haastattelu 7.2.2018.

Leppänen, A. 2018. Ylen aluetekniikan esimies. Skypehaastattelu 14.2.2018.

Lundan, T. 2018. Ylen kuvadeskin tuottaja. Puhelinhaastattelu 23.3.2018.

Lundan, T. 2017. LU-Smart koulutus, Yle. Google Docs. INTRANET. Viitattu 13.4.2018.

Sarlin, K. 2018. Ylen ATVU-pajan esimies ja uutis- ja ajankohtaistoimituksen kehityspäällikkö. Puhelinhaastattelu 15.3.2018.

Tahvanainen, J. 2018a. Yle Oulun verkkospesialisti. Puhelinhaastattelu 22.3.2018.

Tahvanainen, J. 2018b. Uutis- ja ajankohtaistoiminta mobiilijournalismi ja kevyt-tekeminen. Google Community. INTRANET. Viitattu 10.4.2018.

KIRJALLISUUS

Blankenship, J.C. 2016. Solo journalism and news routines: Using the hierarchical influences model to study the organizational and individual influences of solo journalism in local television news. Chapel Hill, North Carolina: ProQuest Dissertations Publishing.

Burum, I. 2016a. Citizens and journalism. Mobile Journalism Handbook. Toim. Quinn & Burum 2016. 39–62. New York: Focal Press, Taylor & Francis Group.

Burum, I. 2016b. Tools of the mojo trade. Mobile Journalism Handbook. Toim. Quinn & Burum 2016. 75–110. New York: Focal Press, Taylor & Francis Group.

Burum, I. 2016c. Composing visual proof on smartphones. Mobile Journalism Handbook. Toim. Quinn & Burum 2016. 111–138. New York: Focal Press, Taylor & Francis Group.

Burum, I. 11.4.2017. Mojo Workin´ - Essential Mobile Journalism Tools. Blogiteksti. Saatavilla: <https://gijn.org/2017/04/11/mojo-workin-essential-mobile-journalism-tools/>. Viitattu 14.3.2018.

Ekman, P. 2015. Ylen alueellisten TV-uutisten tuotannon keskittäminen – toiminnallinen ja tekninen selvitys. Opinnäytetyö. Helsinki: Haaga-Helia. Saatavilla: <http://www.theseus.fi/handle/10024/101618>. Viitattu 8.2.2018.

Facebook ryhmä: #mojocom Where the global Mojo Community meet and share. Saatavilla: <https://www.facebook.com/groups/mojocon/>. Viitattu 10.4. 2018.

- Finnpanel 2018. Finnpanel TV-mittaritutkimus. Kuukauden katsotuimmat lähetykset kanavittain, Yle TV1, helmikuu 2018. Saatavilla: <https://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/kk/ohjkan/viimeisin/ohjkan.html>. Viitattu 23.3.2018.
- Karhunen, P. 2017. Closer to the story? Accessibility and Mobile Journalism. Oxford: University of Oxford, Reuters institute for study of journalism. Saatavilla: <http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our-research/closer-story-accessibility-and-mobile-journalism>. Viitattu 7.2.2018.
- Kleis Nielsen, R. & Sambrook, R. 2016. What is Happening to Television News. Oxford: University of Oxford, Reuters institute for study of journalism. Saatavilla: <http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our-research/what-happening-television-news>. Viitattu 15.2.2018.
- Korpela-Välisaari, S. 2017. Mobiilijournalismi valtaa media-alan. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia. Saatavilla: <http://www.theseus.fi/handle/10024/137569>. Viitattu 5.3.2018.
- Laki Yleisradio Oy:stä 22.12.1993/1380. Ajantasainen lainsäädäntö. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931380>. Viitattu 26.2.2018
- Maccise, D. & Marai, M. 2017. Mobile Journalism. Al Jazeera Training and Development Centre. Saatavilla: http://institute.aljazeera.net/mritems/Documents/2017/1/24/e60d6cf73db74eb7ab55b0f24a8836a8_100.pdf. Viitattu 20.3.2018.
- Pernaa, V. 2009. Uutisista hyvää iltaa: Ylen tv-uutiset ja yhteiskunta 1959-2009. Helsinki: Karttakeskus.
- Podger, C. 4.1.2018. Seven Lessons Learned in a Year Teaching Mobile Journalism. Kolumni. Saatavilla: <https://en.ejo.ch/specialist-journalism/seven-lessons-i-learned-in-a-year-teaching-mobile-journalism>. Viitattu 16.3.2018.
- Quinn, S. & Burum, I. 2016. MOJO: the mobile journalism handbook: how to make broadcast videos with an iPhone or iPad. New York: Focal Press, Taylor & Francis Group.
- Quinn, S. 2009. IFRA Special Report: The mobile journalist - from backpack to pocket journalism. Darmstadt, Germany: IFRA GmbH & Co. Kg. Saatavilla: <https://keralamediaacademy.org/wp-content/uploads/2015/02/The-mobile-journalist.pdf>. Viitattu 20.3.2018.
- Quinn, S. 2016. Mojo and the mobile journalism revolution. Mobile Journalism Handbook. Toim. Quinn & Burum. 23–38. New York: Focal Press, Taylor & Francis Group.
- Rajavaara, T. 1.3.2016. Kuvakoot -LK, LKK, KK -mitä ne tarkoittavat? Yle Oppiminen, taitoja uteliaalle. Saatavilla: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/03/01/kuvakoot-lk-lkk-kk-mita-ne-tarchoittavat>. Viitattu 14.3.2018
- Ramonet, I. & Yli-Tepsa, H. 2012. Mediaräjähdyks: journalismi hajonneen viestinnän aikakaudella. Helsinki: Into.
- Rastas, P. N.d. Videoiden digitointi. Digiwiki-sivusto. Päivitetty viimeksi 1.4.2015. Saatavilla: http://www.digiwiki.fi/fi/index.php?title=Videoiden_digitointi. Viitattu 16.3.2018.
- Uskali, T. 2013. Jokapaikan journalismi. Helsinki: Management Institute of Finland.
- Väliverronen, E. 2009. Journalismi murroksessa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Veronmaksajien keskusliitto. 2017. Yle-vero. Sivu päivitetty 14.12.2017. Saatavilla: <https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Veroprosentit/Yle-vero/>. Viitattu 8.2.2018.
- YLE 2015. Ylen vuosikymmenet. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/01/11/ylen-vuosikymmenet>. Viitattu 11.2.2018.

YLE 2016a. Yle-esite 2016, Suomalaisten keskellä. <http://view.24mags.com/mobile/8fca528c8853ab4e183df727466ed940#/page=1>. Viitattu 11.2.2018.

YLE 2016b. 5.4.2016. Yle siirtyy HD-aikaan maaliskuussa 2020. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/04/05/yle-siirtyy-hd-aikaan-maaliskuussa-2020>. Viitattu 20.2.2018.

YLE 2017a. Yle-esite 2017, Yle Suomalaisten keskellä. <http://view.24mags.com/mobile/635b925edec41f121720ca00007cdcf3#/page=1>. Viitattu 11.2.2018.

YLE 2018a. INTRANET. Yhtiön uutiset: Pääliikönimityksiä Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnassa. Viitattu 10.4.2018.

YLE 2018b. Ojames, M. 22.1.2018. Yle uudistaa aluetoimintaansa satsaamalla kenttätöihin. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/01/22/yle-uudistaa-aluetoimintaansa-satsaamalla-kenttatyohon>. Viitattu 11.2.2018.

YLE 2018c. INTRANET. Yhtiön uutiset: Kajaanissa alkaa remontti, ja muita kuulumisia aluetoimistusten toimitiloista. Viitattu 11.2.2018.S

LIITTEET

OHJEISTUS MOBIILIJOURNALISTISIIN SOVELLUKSIIN	2
Puhelinsuora televisioon LiveU Smart-sovelluksella	2
TV-jutun kuvaaminen Filmic Pro-sovelluksella	4
Editointi WeVideolla ja siirto lähetyksjärjestelmään	9

LIITE KUVAT

Liite kuva 1. Filmic pro asetusvalikko (Ruska Paronen).	4
Liite kuva 2. Filmic Pro framerate-valikko (Ruska Paronen).	5
Liite kuva 3. Filmic Pro resoluutio-valikko (Ruska Paronen).	5
Liite kuva 4 . Filmic Pro audio-valikko (Ruska Paronen).	5
Liite kuva 5. Filmic Pro valon ja tarkkuuden säätö (Ruska Paronen).	6
Liite kuva 6. Filmic Pro run and shoot-tila (Ruska Paronen).	6
Liite kuva 7. Filmic Pro manuaalinen valo ja tarkkuus (Ruska Paronen).	7
Liite kuva 8. Filmic Pro valkotasapaino (Ruska Paronen).	7
Liite kuva 9. Filmic Pro "seepra" (Ruska Paronen).	8
Liite kuva 10. Filmic Pro tarkkuusanalyysi (Ruska Paronen).	8
Liite kuva 11. WeVideo uuden työn luominen (Ruska Paronen).	9
Liite kuva 12. WeVideo horisontaalisen kuvan valitseminen (Ruska Paronen).	9
Liite kuva 13. WeVideo median tuonti edittiin (Ruska Paronen).	10
Liite kuva 14. WeVideo aikajananäkymä (Ruska Paronen).	10
Liite kuva 15. WeVideo ääniasetukset (Ruska Paronen).	11
Liite kuva 16. WeVideo "finish"-vaihe (Ruska Paronen).	12
Liite kuva 17. WeVideo "Advanced settings"-valikko (Ruska Paronen).	12
Liite kuva 18. MediaComposer link-asetukset source browserissa (Ruska Paronen).	13
Liite kuva 19. MediaComposer link- ja import-asetusten ero (Ruska Paronen).	13

OHJEISTUS MOBIILIJOURNALISTISIIN SOVELLUKSIIN

Puhelinsuora televisioon LiveU Smart-sovelluksella

Puhelinsuoran kuvaamiseen tarvitset kaksi puhelinta, kolmijalan, silmävalon, mikrofonin sekä handsfree-kuulokkeen. Toisella puhelimella suora kuvataan ja toisen puhelimen kautta kuulet ohjaajan sekä uutisten juontajan komentoäänet. Suoran taustalle kannattaa valita selkeä maisema, eikä liikaa hälinää.

Yleisradiossa puhelinsuora kuvataan LiveU Smart-sovelluksella. Suora lähetetään verkko-yhteyden avulla. Varmista, että kotimaassa sim-kortissa on rajaton datayhteys ja ulkomailla hanki ehdottomasti paikallinen sim-kortti, jossa on vähintään 20 gigabittia (GB) datasiirtoa kuukautta kohden. (Lundan 2017.)

Ennen puhelinsuoran kuvaamista kannattaa varmistaa, että puhelin on ”älä häiritse”-tilassa, jonka asetuksissa kaikki tulevat puhelut on estetty, eikä lähetys keskeydy puhelun takia (Lundan 2017).

Kun mikrofoni on yhdistetty puhelimeen, sen pitäisi näkyä sovelluksen kuvaruudun oikeassa yläkulmassa kuulokkeiden (headsetin) kuvana. Huomioi, että mikäli kuvassa näkyy mikrofonin kuva, se tarkoittaa, että puhelimen sisäinen mikrofoni on äänen lähteenä. Äänen tasot näet vasemmassa alakulmassa audiomittarista. Varmista vielä, että mittari liikkuu, kun puhut mikrofoniin. (Lundan 2017.)

Suora kuvataan HD resoluutiona 1080i50, joka näkyy kuvaruudussa oikeassa yläreunassa, ja jonka kohdalta sitä pääsee myös muuttamaan. Resoluutioasetusten vieressä oleva luku ilmaisee kuvan viivettä, joka pidetään kahdessa sekunnissa. SD-asetuksissa kuvan resoluutioksi valitaan 576iA, jota voidaan käyttää myös silloin, kun yhteys on todella huono HD:n aikaan saamiseksi. Äänen laadun ei pitäisi kärsiä huonommasta resoluutiosta. (Lundan 2017.)

Toimitettava uutisjuttu tehdään liki poikkeuksetta puhelimen takakameralla. Tina Lundanin (2018) mukaan suoraa videokuvaa voidaan kuitenkin kuvata kummalla kameralla tahansa. Etukamera saattaa olla kätevämpi käyttää esimerkiksi silloin, kun töitä tehdään yksin.

Kumpaakin kameraa voidaan käyttää riippuen siitä, onko joku avustamassa vai ei. Esimerkiksi TV Nyttin ja TV-Uutisten kirjeenvaihtajat saattavat tehdä illan aikana samasta paikasta suoran, jolloin voivat toimia toistensa assistentteina. (Lundan 2018.)

Kuvauslaite yhdistyy Ylen järjestelmiin Ad Hoc-numerokoodin avulla, joka on voimassa aina vuorokauden kerrallaan. Saatavilla on kuitenkin myös pysyvä koodi yhteyden vakiokäyttöä varten. Koodin saa kuvatuotantodeskistä tai uutisten lähituesta. Lisenssiasetukset löytyvät kuvaruudun oikeasta reunasta olevan ”asetukset” painikkeen kautta. Ennen koodin vastaanottamista laite on nimettävä, jotta se voidaan tunnistaa, nimessä ei saa olla ääkkösiä, välilyöntejä tai erikoismerkkejä. Saatu koodi syötetään nimen alapuolella olevaan kenttään. (Lundan 2017.)

Suoraa yhteyttä varten on myös valittava vastaanottokanava. LiveU Smart mahdollistaa useamman kanavan käytön samanaikaisesti, minkä takia esimerkiksi kahdella kameralla voisi kuvata yhtä aikaa (Lundan 2018). Suoran vastaanottokanavan päättää kytkentäkeskus, josta sen saa soittamalla. Vastaanottokanava asetetaan kuvaruudun yläpuolella olevasta ”Yle laitteet”-painikkeesta. (Lundan 2017.)

Kun kaikki asetukset ovat oikein, olet tehnyt tuplatarkistuksen ja lähetyksen on aika alkaa, painetaan kamera käyntiin kuvaruudun oikeasta reunasta vihreästä kameran kuvasta, joka muuttuu käynnistyessään punaiseksi ja laskuri lähtee pyörimään. Lähetyshyönteiden nousemisessa maksimiinsa (kuva tarkinta mahdollista) saattaa kulua jonkin aikaa recin painamisen jälkeen ja tähän on hyvä varautua. (Lundan 2017.)

Suora laitetaan päälle tapauskohtaisesti esimerkiksi 10–15 minuuttia ennen omaa osuutta, jos oma aihe on lähetyksen loppupuolella. Toisinaan toimittaja voi avata suoran yhteyden vasta paria minuuttia ennen omaa osuuttaan, mutta silloin laitteen yhteyskokeilu on tehty hyvissä ajoin. (Lundan 2018.)

Laittamalla lähetyksen päälle vasta paria minuuttia ennen omaa osuuttaan, voi säästää esimerkiksi akkua ja datapakettia (Lundan 2018).

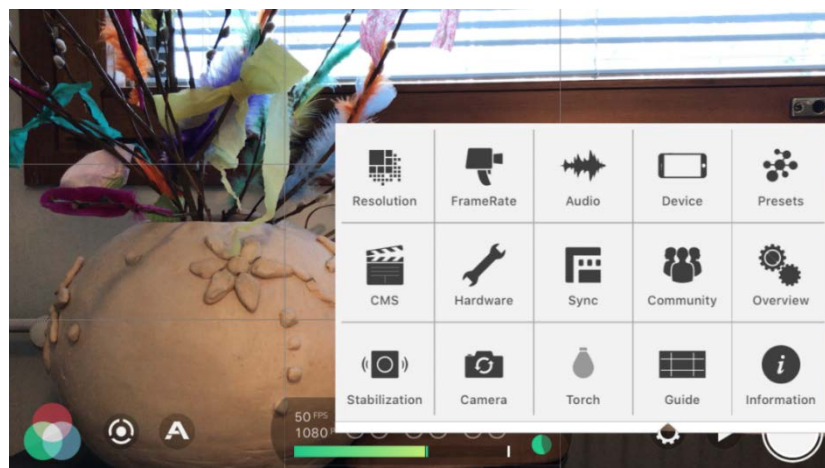
TV-jutun kuvaaminen Filmic Pro-sovelluksella

Juttukeikalle lähettäessä kannattaa tarkistaa, että kaikki tarvittavat välineet ovat mukana ja laitteissa (valossa, puhelimesta ja varavirtalähteessä) on riittävästi virtaa. Ennen juttukeikkaa varmista myös, että kuvauspuhelimesi linssi on puhdas. Linssiä voi puhdistaa esimerkiksi silmälasien puhdistukseen tarkoitettulla mikrokuituliinalla (Maccise & Marai 2017, 21). Varmista myös, että puhelimesi kuvamuisti on tyhjä, tai että puhelimesi on tarpeeksi tilaa videoille.

Käännä kuvaustilanteessa puhelin lentotila-asentoon ja laita WiFi-yhteys pois päältä (Borum 2016c, 136). Filmic Pro toimii ilman verkkoyhteyttä. Lentotila ja suljettu Wifi kannattaa muistaa keikalla, sillä ne estävät puheluiden ja viestien vastaanottamisen kuvaus hetkellä, sekä sovellusten ilmoitukset. Kaikki tietoverkkoliikkeitä näyttäytyä videolla puolestaan hiljaisina taukoina. Lentokonetila auttaa lisäksi akkua kestämaan pidempään.

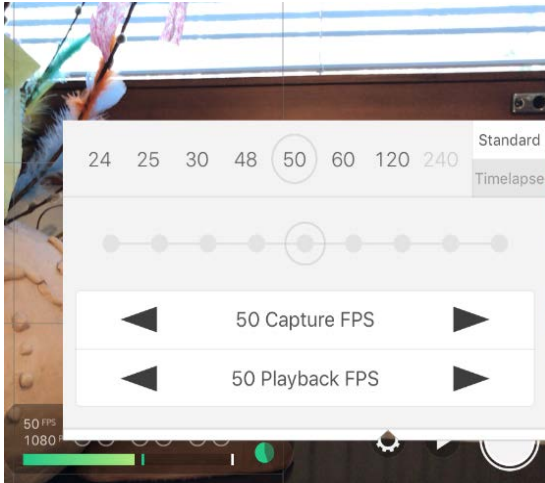
Vältä sellaista kuvauspaikkaa, jossa olisi paljon erilaisia kontrasteja valon ja varjojen suhteen. Kuvaa ulkona aina aurinko selkäsi takana (Borum 2016c, 136). Ennen kuin avaat Filmic Pro:n, liitä ulkoinen mikrofoni laitteeseen. Mikäli mikrofoni tarvitsee vahvistimen, varmista että vahvistin on päällä ja gain (äänenvoimakkuus) on tarpeeksi kovalla.

Avatessasi Filmic Pro-sovelluksen tarkista, että sinulla on oikea resoluutio 1920X1080 (ks. Liite kuva 2), joka mahdollistaa puolestaan 50 fps valinnan framerateista (ks. Liite kuva 3). Yksi vinkki on tallentaa asetukset ”preset”, eli ennakoasetusvalikkoon, ja laittaa se päälle aina ennen kuvaamista, jotta resoluutiota ja fps-asetuksia ei tarvitse joka kerta tarkistaa ja mahdollisesti asettaa uudelleen.

Liite kuva 1. Filmic pro asetukset (Ruska Paronen).

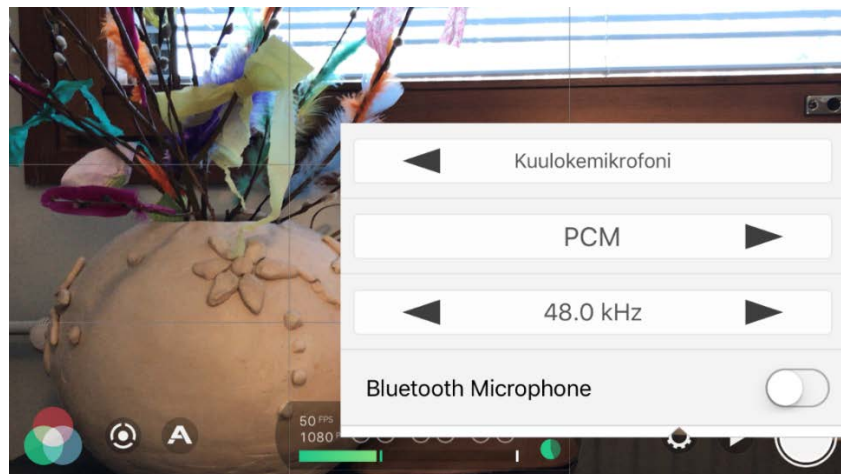

Liite kuva 2. Filmic Pro framerate-valikko (Ruska Paronen).

Liite kuva 3. Filmic Pro resoluutio-valikko (Ruska Paronen).

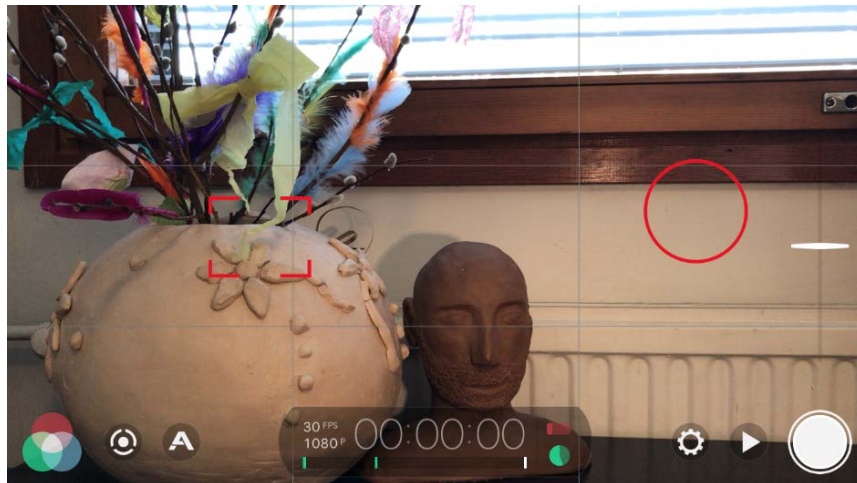
Kohdasta "audio" voit tarkista, että Filmic Pro käyttää kuulokemikrofonia, tai vaihtoehtoisesti laita bluetooth asetus päälle, jos mikrofoni tarvitsee bluetooth-yhteyden. Katso, että ääni on taajuudeltaan 48.kHz ja PCM (ks. Liite kuva 4). Tarkista myös, että mikrofooniin tulee ääntä. Äänen näet mittarissa keskellä kuvaruudun alalaitaa, jossa vihreä väri ilmaisee äänen voimakkuutta.

Liite kuva 4 . Filmic Pro audio-valikko (Ruska Paronen).

"Hardware" osiota tarvitset, kun kuvaat Osmolla ja haluat käyttää esimerkiksi Osmon aktiivista seuranta. Osmon linkittäminen kuvaussovellukseen tapahtuu tätä kautta.

Voit asettaa kuvaasi tarkennuksen ja kohdistaa valituksen ruudussa näkyvästä neliöstä ja ympyrästä: neliö ilmaisee tarkennusta ja ympyrä valoa (ks. Liite kuva 5). Lukitset haluamasi asetukset painamalla kuviota niin, että sen ääriiviivat muuttuvat punaiseksi. Muista, että valotus ja tarkkuus on asetettava joka kuvan välissä uudelleen.

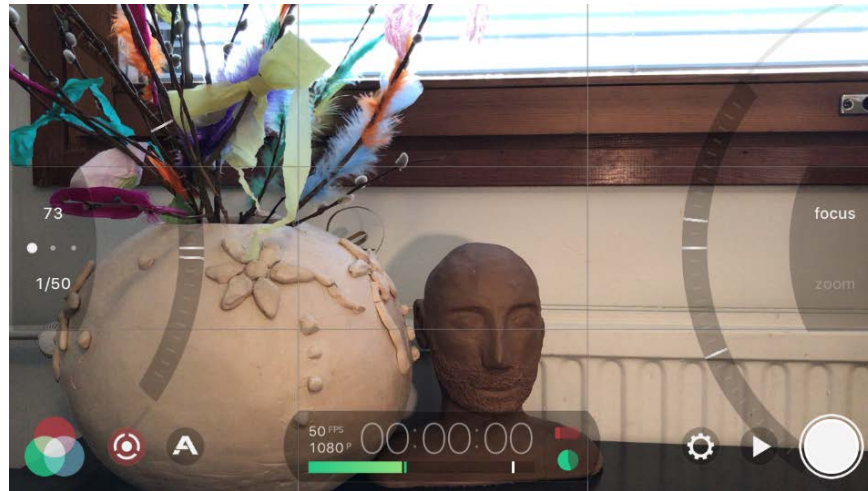
Liite kuva 5. Filmic Pro valon ja tarkkuuden säätö (Ruska Paronen).

Niin sanotussa "Run and Shoot"-tilassa (ks. Liite kuva 6) voit lukita tarkennuksen ja valituksen seuraamaan automaattisesti tarkkana, vaikka kamera liikkuisikin. "Run and Shoot"-tilan saat painamalla valotuspainiketta ja tarkennuspainiketta pitkään, jolloin ne laajenevat suuriksi neliöiksi.

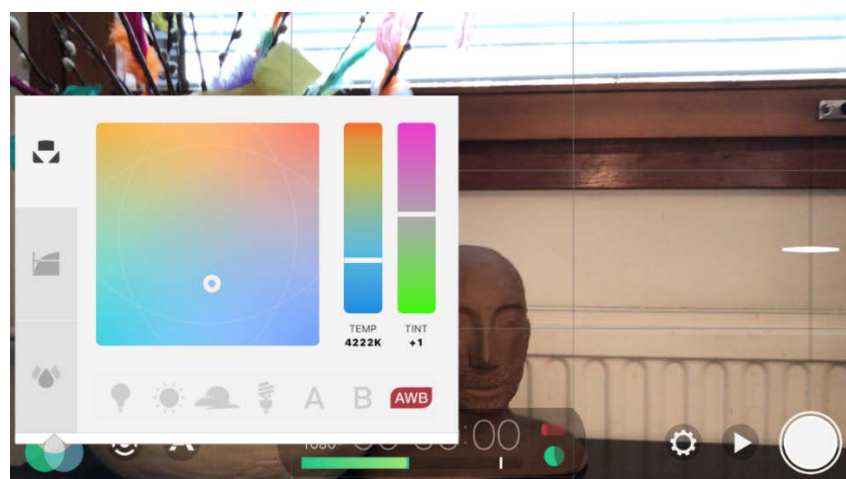
Liite kuva 6. Filmic Pro run and shoot-tila (Ruska Paronen).

Voit myös asettaa valotusta ja tarkennusta manuaalisesti tuplaklikkaamalla kuvakkeita, jolloin molemmille ruudun sivuille ilmestyy ”pyörät” (ks. Liite kuva 8), joita pyörittelemällä tarkennuksen syväterävyys ja kirkkauden määrä vaihtelevat.

Liite kuva 7. Filmic Pro manuaalinen valo ja tarkkuus (Ruska Paronen).

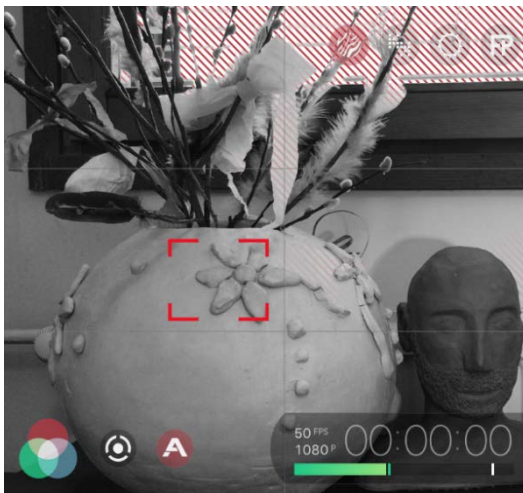
Muista asettaa valkotasapaino. Tämän voit tehdä kuvaruudun vasemmassa laidassa sijaitsevien värikkäiden ympyröiden kohdalta. Pieni sininen ruutu AWB ikkunan oikeassa laidassa ilmaisee, että automaattinen valkotasapaino on päällä, punaisena samainen ruutu ilmaisee manuaalisesti asetettua valkotasapainoa (ks. Liite kuva 9). Kun siirtelet pistettä värikkäässä ruudussa, voit muuttaa kuvan valotusta haluamaasi sävyyn lämpimästä kylmään.

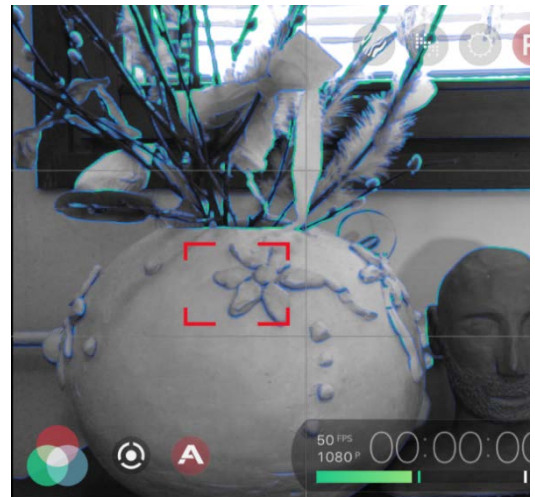
Liite kuva 8. Filmic Pro valkotasapaino (Ruska Paronen).

Lisävinkkeinä sanottakoon, että ”overview”-osiosta näet kätevästi ja nopeasti, mitä asetuksia sinulla on päällä. Sovelluksen kuvan vakaaja aktivoituu puolestaan kohdasta ”stabilization”. ”Device”-asetuksista, voit esimerkiksi valita tallentaako Filmic Pro suoraan kameran rullalle, vai kuvaatko ensin sovellukseen, ja siirrät haluamasi videoklipit yksittelen puhelimen muistiin.

Kuvausruidun vasemmassa laidassa olevasta ”A” symbolista voit valita erilaisia reaaliaikaisia kuvan analyysimalleja, kuten ylivalottuneisuudesta kertovat ”seepraraidat”, jonka mukaan kuvaan tulevaa valoa voi vähentää tai lisätä (ks. Liite kuva 10). Seeprassa punainen raita ilmaisee selkeästi ylivalottunutta kuvaa. Myös tarkkuutta selittävän vihreän ja sinisen värin saat analyysistä näkyville (ks. Liite kuva 11).

Liite kuva 10. Filmic Pro ”seepra” (Ruska Paronen).

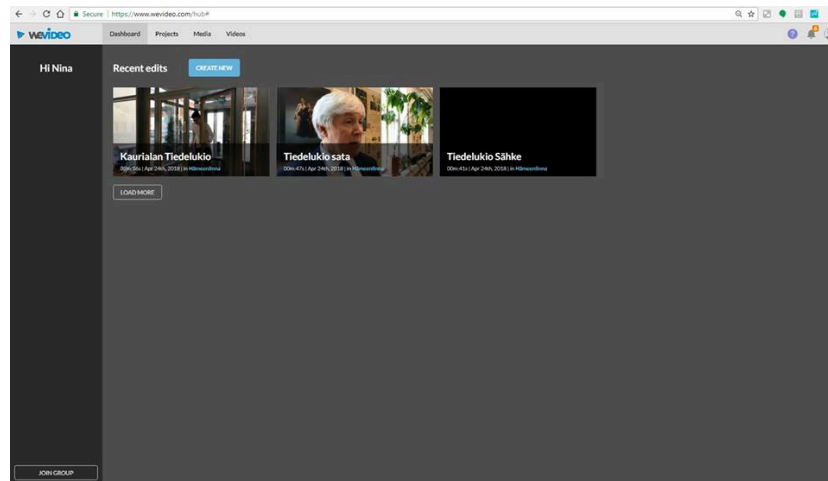
Liite kuva 9. Filmic Pro tarkkuusanalyysi (Ruska Paronen).

Kun painat reciä odota rauhassa, ennen kuin aloitat haastattelusi tai liikutat kameraa, että laskuri alkaa pyöriä ja kamera nauhoittamaan (Borum 2016c, 136). Kuvaa jokaista kuvituskuvaa vähintään 10 sekunttia ja mieluummin 20. Kuvaa 3–5 kuvan kuvasarjoja samasta toiminnasta tai tapahtumasta, jotta editointiprosessi olisi helpompaa. Mieti jo kuvaushetkellä myös sitä, miten uutinen alkaisi mahdollisimman mielenkiintoisesti ja millaiseen kuvaan juttu päättyy (Borum 2016c, 136).

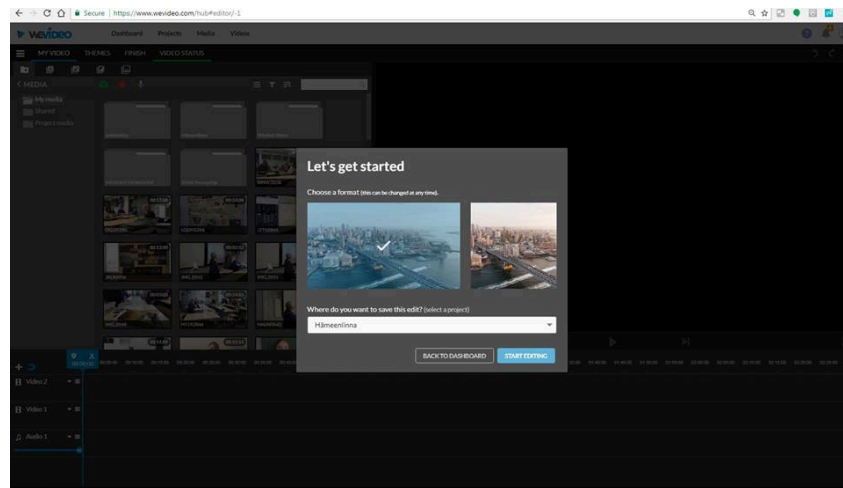
Kun olet lopettanut kuvaamisen, muista vielä varmistaa paikan päällä, että materiaali todella löytyy puhelimestasi ja ääni kuuluu kuvissa. Huomioi, että myös kuvituskuva kuvataan äänen kanssa.

Editointi WeVideolla ja siirto lähetyksjärjestelmään

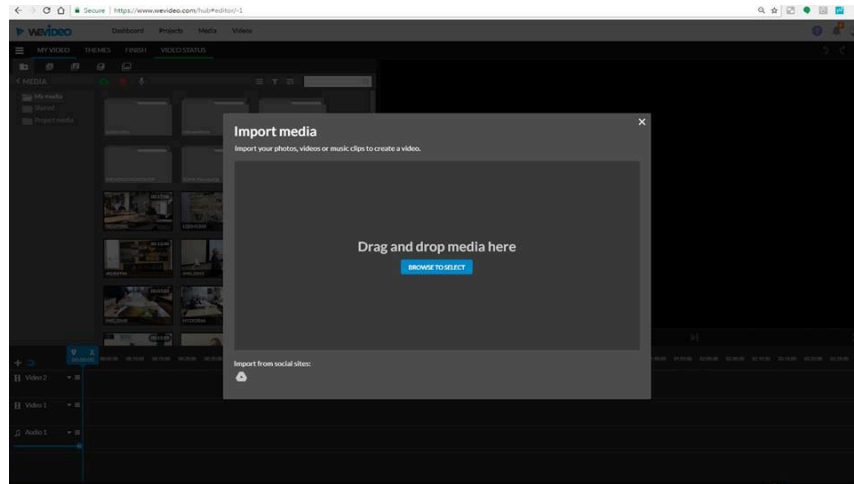
WeVideolla editointi lähtee käyntiin uuden editin luomisesta kohdasta "create new", jolle arvoksi annetaan horisontaalinen kuva (ks. Liite kuva 11 ja 12). Videolle on asetettava myös kansio, johon se tallentuu. Kuvattu videomateriaalin tuodaan editoriin pienestä vihreästä pilven kuvakkeesta tai vaihtoehtoisesti "media" välilehden kautta.

Liite kuva 11. WeVideo uuden työn luominen (Ruska Paronen).

Liite kuva 12. WeVideo horisontaalisen kuvan valitseminen (Ruska Paronen).

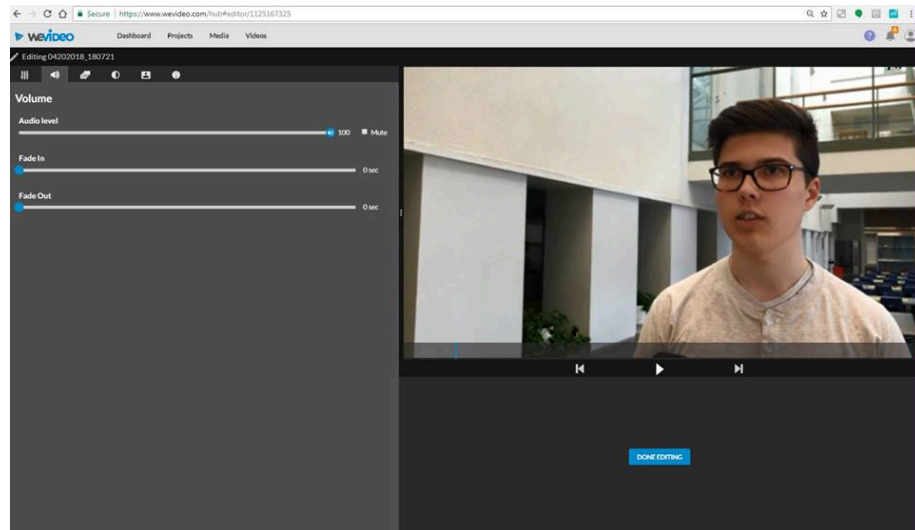
Liite kuva 13. WeVideo median tuonti edittiin (Ruska Paronen).

Editointi sujuu käytännössä raahaamalla videomateriaalia aikajanelle. Editti antaa automaattisesti vaihtoehtoiksi yhden audioraidan sekä kaksi videoraitaa. Lisää video- tai audioraitoja saat aikajanan vasemmassa kulmassa näkyvästä plus -kuvakkeesta. Haastattelukuva kannattaa asettaa alemmalle videoraidalle ja kuvituskuva ylemmälle, sillä ylempi videoraita on se, joka näkyy kuvaruudussa kahden videoraidan osuessa päällekkäin. Video- tai audioraitaa voi lyhentää joko leikkaamalla saksen kuvakkeesta tai raahaamalla materiaalin loppupäästä haluamaansa kohtaan. Aikajanaa voi saada suuremmaksi ruudun oikeasta alakulmasta plus-miinus viivaimesta.

Liite kuva 14. WeVideo aikajananäkymä (Ruska Paronen).

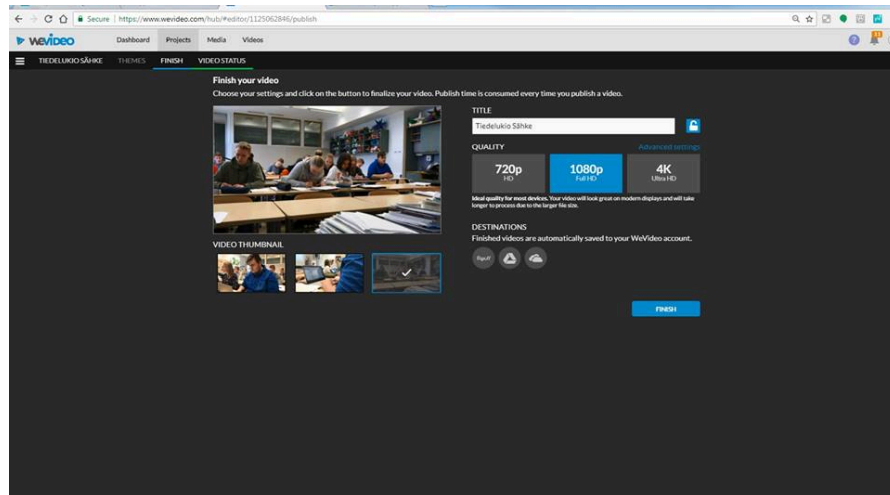
WeVideossa äänille tehdään ristiinfeidaukset toiminnolla ”fade in” ja ”fade out” äänissä, jotta suoraa leikkausta kuvituskuvien äänimaisemiin ei tule, vaan ääni nimensä mukaisesti hiljenee alkaessaan ja loppuessaan. WeVideossa äänikomentoihin pääsee tuplaklikkaamalla videoklippä (ks. Liite kuva 15) tai valitsemalla video tai audioraidan ”hampurilaisvalikosta” ”show levels”, jolloin ruutuun tulee sininen viiva, jota liikuttelemalla ylös tai alaspäin äänentasa voi muuttaa.

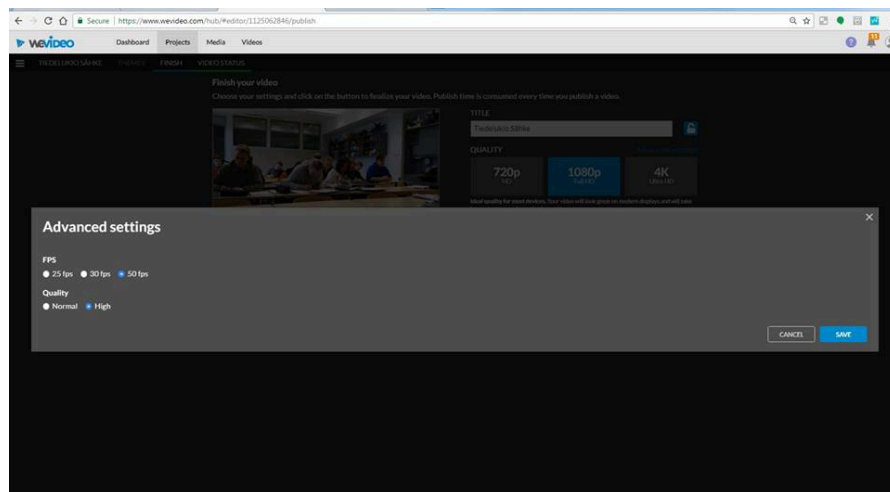
Liite kuva 15. WeVideo ääniasetukset (Ruska Paronen).

Ylellä valmista TV-juttua varten tarvitaan kuvaa seuraavanlaisesti: luukkukuva (stillkuva), 20 sekuntia liidikuvaa, 40–50 sekuntia sähkekuvitusta, luultavasti myös noin 30 sekunnin satasen, sekä 1.30–2.00 minuutin jutun. Ainakin alueilla sähkekuvituksen voi leikata käytännössä samasta kuvitusmateriaalista, mistä itse juttu koostuu. Sähke ja satanen ilmestyvät lyhyemmässä lähetyksessä, kun taas pidemmässä lähetyksessä käytetään luukkukuvaa, liidikuvaa ja juttua.

Kun otat materiaalit ulos WeVideosta, eli niin sanotussa ”finish”-vaiheessa (ks. Liitekuva 16 ja 17), klikkaa auki kohta Advanced settings (lukee hyvin pienellä sinisellä printillä oikealla) ja valitse sieltä 50 fps ja High Quality (Tahvanainen 2018b). Verkkoon riittää vähempikin laatu, mutta TV:n kanssa on oltava tarkkana. Asetukset on muistettava tarkistaa ja muuttaa ennen videon lataamista työpöydälle.

Liite kuva 16. WeVideo "finish"-vaihe (Ruska Paronen).

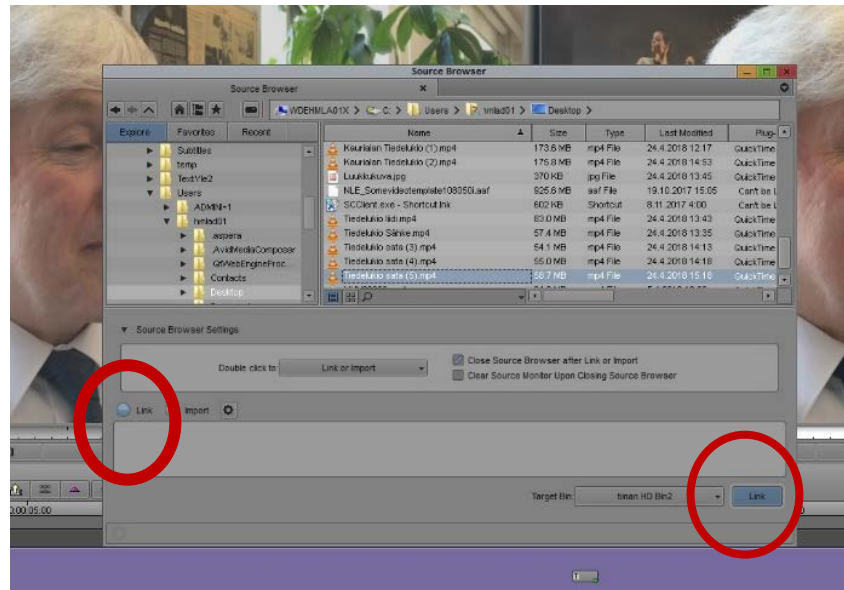

Liite kuva 17. WeVideo "Advanced settings"-valikko (Ruska Paronen).

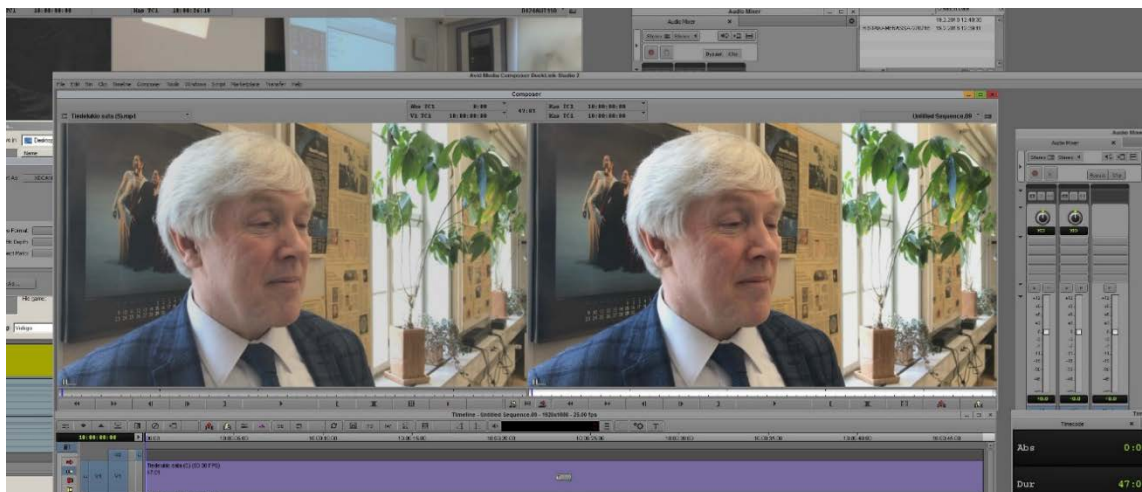
Kun video siirretään MediaComposeriin, on sielläkin muutettava asetuksia. Avidiin on luotava uusi 1080i/50 projekti. Valitse Source Browserilla ("file" ylälaidan valikosta, "input" ja "source browser") tarvitsemasi videotiedosto(t) ja linkitä se projektiin. (Tahvanainen 2018b.)

Materiaalin sisääntuontiasetukset on muutettava importista linkiksi (ks. Liite kuva 18 linkissä sininen täppä). Linkattu MediaComposerin ei tarvitse muuttaa (konvertoida) materiaalia ymmärtämäkseen tiedostoksi. Konvertointi vie aikaa ja heikentää videon laatua (Tahvanainen 2018). Linkkaus on nopeampaa ja video pysyy parempilaatuisena. Liite kuvassa 19 vasemmalla puolella on sama kuva importoituna ja oikealla puolella linkitetty kuva.

Liite kuva 18. MediaComposer link-asetukset source browserissa (Ruska Paronen).

Liite kuva 19. MediaComposer link- ja import-asetusten ero (Ruska Paronen).

Tee videosta "new sequence", eli uusi sekvenssi, ja lisää siihen aikaisemmin mainitut hiljaisuudet, mikäli kyse on satasesta tai jutusta. Jutuille tehdään vasen ja oikea -panoointi, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että kahden audioraidan äänet pyöräytetään MediaComposerin audiomixerissä "tappiin asti" toinen oikealle ja toinen vasemmalle (Tahvanainen 2018b). Muista myös nimetä oikeat tiedostot (sähke, juttu, satanen ja liidi) niille

iNewsin ajolistalle merkityillä koodeillaan, jotta tuotantojärjestelmä tunnistaa oikeat tiedostot. Varmemmin oikean koodin saat, kun kopioit ja liität koodit ajolistalta sekvenssien nimeksi (ATVU-paja/alueet manuaali: Lähetykset ja yhteinen käytäntö. N.d.).

Avidin MediaComposerista valmiit jutut lähetetään lähetysjärjestelmään. Alueilla lähetysjärjestelmä on toistaiseksi vielä VidiGo. Materiaali lähetetään alueuutisiin klikkaamalla hiiren oikeaa painiketta ja valitsemalla kyseiselle tiedostolle ”send to”-komento, ja sieltä ”send to HD ATVUsiirto”. Lähettäessäsi videota muista valita ”Video Format HD Mbits” (Tahvanainen 2018b).

Pasilassa ja alueilta valtakunnallisiin uutisiin uutismateriaali siirretään MediaComposerista Marquis Medway-ohjelmistoon. Ensin on tarkistettava, että siirrettävässä tiedostossa on AAF-asetus (settings), jonka jälkeen tiedosto raahataan NewsIplay-ohjelmaan, joka siirtää tiedoston Medwayhin.